

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА
ТЕСТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

6 КЛАС

**Черкаси
2023**

УДК 373.5.016:811.161.2
Н 72

Схвалено вченою радою КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Протокол № 2 від 2 червня 2023 року

АВТОР-РОЗРОБНИК:

Бондаренко О.А., завідувач лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

УКЛАДАЧІ:

Тетьора С.С., Лобенко Н.М., методисти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Лісова Н.І., проректор із питань зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», доктор педагогічних наук;

Хижняк Т.В., учитель української мови та літератури Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів №24 Черкаської міської ради

Нова українська школа. Тести з української мови 6 клас / автор-розроб. Бондаренко О.А.; уклад. Тетьора С.С., Лобенко Н.М. Черкаси : КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2023. 86 с.

Тести з української мови для учнів 6 класу розроблено відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти (2020 р.) та Модельних навчальних програм для 5-6 класів (адаптаційний цикл) для закладів загальної середньої освіти, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України (авт. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.; Заболотний О.В. та ін.).

До складу тестів входять різнорівневі, різноформатні тестові завдання, які охоплюють пізнавальну й текстову діяльність учнів. До тестів укладено й компетентнісно-орієнтовані завдання, які побудовано на основі інтегрованого матеріалу з використанням схем, малюнків, таблиць тощо.

У змісті тестових завдань велику увагу приділено формуванню компетентного мовця, носія духовності, культури й традицій українського народу.

Підвищувати активність та мотивацію учнів до пізнання допоможе база тестів, укладених у гуглформу в розділі «Тести» на сторінці інтернет-школи «Навчально-методичний супровід внутрішньої системи забезпечення якості освіти» <https://monitoringck.com.ua/>

Систематичне використання тестів в комп'ютерному форматі під час оцінювання чи самооцінювання спонукатиме учнів до розвитку відповідальності в освітній діяльності та до бажання підвищити рівень навчальних досягнень.

Матеріал збірника спрямований на надання допомоги педагогічним працівникам в організації проведення оцінювання чи самооцінювання сформованих компетентностей учнів з української мови під час різних форм навчання.

Творча робота спрямована на допомогу вчителям закладів загальної середньої освіти, Центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

© КНЗ «ЧОПОПП Черкаської обласної ради», 2023

ЗМІСТ

Повторення та узагальнення. Синтаксис і пунктуація	4
Лексикологія. Фразеологія	11
Будова слова. Словотвір. Орфографія.....	19
Морфологія. Орфографія. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль	27
Морфологія. Орфографія Іменник: відмінювання, правопис.	35
Підсумкове тестування за I семестр	44
Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль	51
Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль	60
Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль	69
Підсумкове тестування за II семестр.....	77

Повторення та узагальнення. Синтаксис і пунктуація

Варіант 1

У завданнях 1 – 8 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть просте речення.

- А Україна не прагне чужого, бо вона лиш боронить своє.
- Б Моліться, люди, всі за Україну, щоб Батьківщина у дітей була.
- В Мій ангел носить форму ЗСУ, боронить землю від рашиста-ката.
- Г Великий гріх є Матір продавати, без України і не буде нас!

2. Укажіть речення зі звертанням.

- А Хто нікчемну душу має, то така ж у нього мова (*Леся Українка*).
- Б Друзі, бережіть чистоту мови, не забруднюйте, бо мова – то ваше обличчя! (*О.Шевченко*).
- В Мова – то серце народу: гине мова – гине народ (*І. Огієнко*).
- Г Бринить-співає наша мова, чарує, тішить і п'янить (*О. Олесь*).

3. Укажіть речення із вставним словом (деякі розділові знаки пропущено).

- А Для нас у ріднім краї навіть дим солодкий та коханий.
- Б Кожен українець запам'ятає ранок 24 лютого, який почався словами «Вставай, війна почалася».
- В Якщо у свободи є ім'я, то це Україна.
- Г Я безумовно син вільної країни, і волю не віддам катам.

4. Віднайдіть словосполучення.

- А Україна переможе.
- Б Війна і мир.
- В Батьківщина – мати.
- Г Бережи Вітчизну.

5. Віднайдіть речення з однорідними додатками.

- А Можеш вибирати друзів і дружину, вибрати не можна тільки Батьківщину.
- Б Мир буде, війна руйнує.
- В За рідним краєм і в небі сумно.
- Г Всюди добре, а вдома краще.

6. Укажіть речення з пунктуаційною помилкою.

- А Жива душа народна, жива, неподоланна! (*Олександр Довженко*).
- Б Тобі, Україно моя, і перший мій подих, і подих останній тобі (*Василь Еллан-Блакитний*).
- В Земле, поорана горем, лихом засіяна чорним! (*Максим Рильський*).
- Г Дзвін шабель, пісні, походи, воля соколина, тихі зорі, ясні води моя Україна (*Володимир Сосюра*).

7. Складіть схему речення: «Батьківщина починається з сім'ї» (графічне позначення членів речення можливе декілька раз, відповідь упишіть цифрами через кому без пробілу у відповідній послідовності).

1	2	3
— — — —	—————	————— —————

--

8. Віднайдіть спонукальне речення.

- А Ще в дитинстві я ходив у трави (В. Симоненко).
 Б Вечірнє сонце, дякую за день! (Л. Костенко).
 В Людині бійся душу обманути... (Л. Костенко).
 Г Де ж найбільший на землі народ? (Д.Павличко).

У завданнях 9 – 10 потрібно вибрати одну правильну відповідь

9. Уявіть, що Ви мовознавець. Допишіть теоретичний матеріал: «Після слів автора перед прямою мовою ставиться ...» (відповідь упишіть з малої літери в Н.в. однини, кількість клітинок відповідає кількості літер у правильній відповіді)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. Уявіть, що Ви мовознавець. Допишіть теоретичний матеріал: «Розмова двох осіб це — ...» (відповідь упишіть з малої літери в Н.в. однини, кількість клітинок НЕ відповідає кількості літер у правильній відповіді)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

У завданнях 11-12 потрібно встановити відповідність

11. Установіть відповідність між схемою та реченням з однорідними членами речення (розділові знаки пропущено).

	<i>Схема</i>	<i>Речення</i>	
1	... ○ , а ○ .	А	Вінок захищав дівчину від лихого ока нечистої сили.
2	... ○ , ○ .	Б	Український вінок зі стрічками знак ясного мирного неба над головою оберіг від усього поганого і недоброго.
3	○ і ○ , ○ і ○ ...	В	Легенди і перекази казки і пісні розповідають про вінок.
4	○ , ○ , ○ , ○ - ус.	Г	Український вінок не просто прикраса а оберіг.
		Д	Ритуальні звичайні магичні лікувальні такі віночки існували в Україні.

12. Віднайдіть зайву схему (відповідь запишіть цифрою).

	<i>Схема</i>	<i>Речення</i>	
1	і ○ , і ○ , і ○ ...	А	Узимку коли немає квітів перев'язують волосся вище від чола червоною або блакитною стрічкою.

2	... ○ або ○ .	Б	І Великдень і Трійця і Купала не обходилися без квітів.
3	Ус, ^{як от} а саме : ○ , ○ , ○ . наприклад	В	Погано коли у людини все сіре душа, думки, погляд, вчинки.
4	○ , ○ , ○ , ○ - ус.	Г	Деякі квіти лікують від сердечних хвороб а саме мальва ружа півонія
5	Ус: ○ , ○ , ○ , ○ .		

Уважно прочитайте текст та виконайте завдання 13 – 15.

1. Смуга полотна має символічне значення: дороги, долі, захисту. 2. А коли вона має ще й виткані чи вишиті знаки-обереги, захисна сила її, безумовно, посилюється. 3. У всій Україні рушником накривали хліб на столі. 4. Коли син вирушав у далеку дорогу, мати дарувала йому рушник. 5. Хлібом-сіллю на рушнику й досі зустрічають гостей. 6. В українській хаті їх вивішують над іконами і портретами родичів. 7. Рушник використовується в багатьох обрядах, насамперед тих, що пов'язані зі шлюбом і проводами в потойбіччя.

13. Укажіть набір складних речень.

- А 1, 2, 4
- Б 2, 3, 6
- В 2, 4, 7
- Г 3, 4, 7

14. Укажіть речення з вставним словом.

- А 1
- Б 2
- В 4
- Г 7

15. Визначте прислів'я, які доповняють змістовно текст.

- А Не лілуйся, дівонько, рушники вишивати – буде чим гостей шанувати.
- Б Хата без рушників – родина без дітей.
- В Рушник на кілочку – хата у віночку.
- Г На рушник стати – вірного друга мати.
- Д Цілує сонце рушники, що ненька вишивала.
- Е Нехай стелиться доля цим рушником!

Варіант 2

У завданнях 1 – 8 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть просте речення.

- А Воїни, ми з вами: у цю важку хвилину молимося за вас і Україну.
- Б Моліться, люди, всі за Україну, щоб Батьківщина у дітей була.

В Мій ангел носить форму ЗСУ і захищає країну.
Г Великий гріх є Матір продавати, без України і не буде нас!

2. Укажіть речення зі звертанням.

- А Слово – то мудрості промінь, слово – то думка людська (Олена Пчілка).
Б Мова рідна, безумовно, святиня роду і народу (О. Шевченко).
В Мова – духовне багатство народу (В. Сухомлинський).
Г Заспівай, матусю, колискову, я її передам у майбуття (О. Шевченко).

3. Укажіть речення із вставним словосполученням (деякі розділові знаки пропущено).

- А Чорнобаївка стала потужним «місцем сили» на мапі України.
Б Хвалити долю встояла Вкраїна, і Перемога в кожен дім прийшла.
В Настав той час, коли більше ніхто і ніколи у світі не переплутає УКРАЇНУ з московією!
Г Милі й добрі дорослі зупиніть війну, а я кольоровими фарбами прикрашу для вас весну...

4. Віднайдіть словосполучення.

- А Стояти на смерть
Б Україна переможе.
В Захисти Вітчизну.
Г Воля й неволя.

5. Віднайдіть речення з однорідними додатками.

- А Миром дорожити – людям довго жити.
Б Без верби і калини немає України.
В Де рідний край, там і під ялиною рай.
Г За морем світло, а у нас світліше.

6. Укажіть речення з пунктуаційною помилкою.

- А Ще не вмерла України і слава, і воля... (Павло Чубинський).
Б В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля (Тарас Шевченко).
В Любіть Україну у сні й наяву, вишневу свою Україну, красу її вічно живу, і нову і мову її солов'їну (В. Сосюра).
Г Люблю весну, та хто її не любить на цій чудесній, радісній землі!

7. Складіть схему речення: «Без правди життя не проживеш» (графічне позначення членів речення можливе декілька раз, відповідь упишіть цифрами через кому без пробілу у відповідній послідовності).

1	2	3
		

8. Віднайдіть спонукальне речення.

- А Бігла стежка в далеч і губилась (В. Симоненко).
 Б Мамо, чи кожна пташина у вирій на зиму літа? (Леся Українка).
 В Де ж найкраще місце на землі? (Д.Павличко).
 Г Припливайте до колиски, лебеді, як мрії! (В. Симоненко).

У завданнях 9–10 потрібно вибрати одну правильну відповідь

9. Уявіть, що Ви мовознавець. Допишіть теоретичний матеріал: «Пряма мова завжди береться в ...» (відповідь упишіть з малої літери у відповідній граматичній формі, кількість клітинок НЕ відповідає кількості літер у правильній відповіді)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. Уявіть, що Ви мовознавець. Допишіть теоретичний матеріал: «Розмова декількох осіб одночасно без вказівки на автора – це...» (відповідь упишіть з малої літери в Н.в. однини, кількість клітинок НЕ відповідає кількості літер у правильній відповіді)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

У завданнях 11-12 потрібно встановити відповідність

11. Установіть відповідність між схемою та реченням з однорідними членами речення (розділові знаки пропущено).

Схема		Речення	
1	... ○ , а ○ .	А	Весна іде красу несе.
2	... ○ , ○ .	Б	Любити і шанувати оспівувати і прославляти Україну здатен справжній українець.
3	○ і ○ , ○ і ○ ...	В	Рожеві білі червоні фіолетові мальви з давніх давен є оберегами української оселі.
4	○ , ○ , ○ , ○ - ус.	Г	Чорнобривці мальви півонія іриси ці квіти прикрашали кожен українську садибу.
		Д	На українському столі завжди є не тільки хліб а й сіль.

12. Віднайдіть зайву схему (відповідь запишіть цифрою).

Схема		Речення	
1	і ○ , і ○ , і ○ ...	А	Верба калина дуб тополя барвінок чорнобривці усі вони є рослинними символами України.
2	... ○ або ○ .	Б	Для прабабусь і бабусь українців були святими оберегами наприклад хрест молитва рушник паляниця.

3	Ус, ^{як от} а саме: . наприклад	В	Українці відтворюють ці символи скрізь у вишивці у розписі посуду в кованих виробих у різьбленні тобто в усіх видах діяльності.
4	 - ус.	Г	В українській графіці використовують символи або образи.
5	Ус: - ...		

Уважно прочитайте текст та виконайте завдання 13 – 15.

1. Кожна нація має свій традиційний одяг. 2. Для українців таким одягом є вишита сорочка, яка називається – вишиванка. 3. Вишиванки створювалися руками справжніх майстринь, які намагалися кожному сорочку зробити унікальною та неповторною. 4. Вишиванка – символ здоров'я, краси, щасливої долі, родової пам'яті, порядності, чесності, любові, святковості, крім того ще й оберіг. 5. Вишита національна жіноча та чоловіча сорочка – біла. 6. Символіка вишивки залежала від того, кому призначалося вбрання: парубкові – нареченому, чоловікові чи хлопцеві, дівчині чи заміжній жінці. 7. На вишиванках зображувалися традиційні символічні орнаменти: геометричні (вважаються найдавнішими), рослинні, тваринні. 8. Іноді типи орнаментальних форм могли поєднуватися. 9. Народ ставився до вишиванок як до святині. 10. Вони передавалися з покоління в покоління, з роду в рід, береглися як реліквії.

13. Укажіть набір складних речень.

- А 2, 3, 6
- Б 3, 4, 5
- В 4, 5, 6
- Г 6, 7, 10

14. Укажіть речення з вставним словосполученням.

- А 4
- Б 7
- В 8
- Г 10

15. Визначте прислів'я, які розкривають вірування українців у прикмети.

- А Як неділя, то й сорочка біла.
- Б Хочеш сорочку мати – не треба зівати.
- В Як мати рідненька, то й сорочка біленька.
- Г Рукави – як писанка, а личко – як маків цвіт.
- Д Якщо дощ намочив перший раз одягнену сорочку – на багатство.
- Е Якщо сорочку прогризли миші – в ногах буде слабість.

Відповіді
Повторення та узагальнення. Синтаксис і пунктуація

Тип завдання	Із вибором однієї та декількох правильних відповідей, на встановлення відповідності												Запитання до текстів		
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Варіант 1	В	Б	Г	Г	А	Г	2,3,1	В	двокрапка	діалог	1-Г 2-А 3-В 4-Д	4	В	Б	Б, Д
Варіант 2	В	Г	Б	В	Б	В	1,1,3	Г	лапки	полілог	1-Д 2-А 3-Б 4-Г	1	А	Б	Д, Е

Лексикологія. Фразеологія

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

- 1. Укажіть рядок іншомовних слів, у яких на місці пропуску пишеться буква И.**
  - А ч...збургер, бут...к, д...плом, ч...пси
  - Б спагет..., фест...валь, нарц...с, карат...ст
  - В в...зажист, д...наміт, д...ректор, в...за
  - Г ц...фровий, мюсл..., мак...яж, бр...джі

- 2. Укажіть синонімічний рядок, до складу якого входять діалектні слова.**
  - А привітний, чемний, гречний, вихований
  - Б дім, будинок, хата, житло
  - В господар, хазяїн, домовласник, газда
  - Г сяє, палить, палає, палахкотить

- 3. Віднайдіть рядок застарілих слів, кожне з яких у сучасному вжитку замінене іншим.**
  - А пістоль, шабля, спис, чекан
  - Б лицедій, перст, пря, дзигарі
  - В сотник, курінний, хоругва, булава
  - Г жупан, свита, плахта, очіпок

- 4. Віднайдіть правильне твердження.**
  - А Архаїзмами є слова аз, перст, тать, митар.
  - Б Фонема, звук, склад, дерево – це слова-терміни.
  - В Серед слів космонавт, кібернетика, НЛО, депутат є недавні неологізми.
  - Г Історизмами є слова зело, волость, земство, гаківниця.

- 5. Який рядок складається лише зі стилістично забарвлених слів?**
  - А ходити, тинятися, швендяти, бігти
  - Б співати, читати, уславляти, щибетушечка
  - В байдикувати, реготуха, злато, волоцюга
  - Г приєднатися, рученька, охайний, вечірка

- 6. Слово, ужите в переносному значенні, є в кожному словосполученні рядка...**
  - А золоті руки, достиглі ягоди
  - Б тихий голос, черства душа
  - В операційне поле, поле діяльності
  - Г золота обручка, плаксива осінь

- 7. Кожне слово багатозначне в рядку...**
  - А крило, вузол, поле, свіжий
  - Б поле, рукав, степ, аркуш
  - В гніздо, дрімати, возвеличити, ліс
  - Г кімната, горіти, край, суниця

8. Лише із запозичених слів складається рядок...

- А гомін, гелікоптер, спікер, зореліт
- Б кислий, дрімати, сміятися, олімпіада
- В ватра, плай, багаття, модель
- Г сироп, модель, радіо, інтернет

9. Антонім до слова *сильний* є в рядку...

- А місячний, тьмянний, світлий, яскравий
- Б лагідний, мокрий, день, теплий
- В далекий, слабкий, веселий, говіркий
- Г улюблений, товариш, міський, теплий

10. Кожне слово має омонім у рядку...

- А свіжий, поле, мила, луна
- Б чайка, скат, бал, туш
- В діти, потяг, байка, суниця
- Г коло, замок, захід, річка

11. Лексична помилка є в словосполученні з паронімами рядка...

- А вітати дипломанта, зустрітися з дипломатом
- Б сусідня хата, сусідський хлопчик
- В пов'язаний рушником, зв'язаний умовами життя
- Г особова справа, особисте життя

12. Фразеологізм використаний у реченні рядка...

- А Полохливий заєць і пенька боїться.
- Б Берези, ніжні босоніжки, задумались про синій вечір.
- В Не все золото, що блищить.
- Г Брехун очей позичив у Сірка...

13. Віднайдіть рядок, у якому є фразеологічний синонім до слова *тісно*.

- А наламати дров, ловити гав
- Б клювати носом, курці ніде клюнути
- В бити байдики, пекти раки
- Г хоч греблю гати, кіт наплакав

14. Укажіть рядок слів, запозичених із старослов'янської мови.

- А воздати, вознести, предтеча, мислитель
- Б заглянути, надивитися, зело, гелікоптер
- В квапитися, таїна, капосний, голос
- Г предивний, небеса, гелікоптер, вишня

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між групою слів за значенням та прикладом.

Група слів за значенням		Приклад	
1	Синоніми	А	Захід сонця нагадував пожежу. На заході країни знаходяться гори.

2	Антоніми	Б	Адрес надішліть, будь ласка, на цю адресу.
3	Омоніми	В	Багрець вечірньої зорі горів, палав, палахкотів.
4	Пароніми	Г	Ситий голодному не товариш.
		Д	Ліс ще дрімає в передранішній тиші. Ніде не шелесне.

16. Установіть відповідність між групою слів за походженням та прикладами.

<i>Група слів за походженням</i>		<i>Приклади</i>	
1	власне українські слова	А	мрія, хист, кмітливий, либонь
2	старослов'янськи	Б	мітинг, парламент, алгебра, біологія
3	запозичені з неслов'янських мов	В	екзамен, фільм, спортсмен, базар
4	інтернаціоналізми	Г	єдиний, юнак, дерево, злато, глава
		Д	батько, ходити, хата, банити

17. Установіть відповідність між групою слів за вживанням та прикладами.

<i>Група слів за вживанням</i>		<i>Приклади</i>	
1	загальноновживані слова	А	експеримент, аргумент, дослід, екологія
2	діалектні слова	Б	хліб, сіль, батько, мати
3	розмовна лексика	В	доця, плакса, розбишака, швендяти
4	наукова лексика	Г	коц, плай, чічка, газда
		Д	швендяти, таксі, кіно, володіти

18. Установіть відповідність між фразеологізмом та його тлумаченням.

<i>Фразеологізм</i>		<i>Тлумачення</i>	
1	ускочити вище халяв	А	насміхатися
2	розбити глека	Б	спати
3	пускати шпильки	В	посваритися
4	давати хропака	Г	мандрувати
		Д	набратися неприємностей

Уважно прочитайте тексти А та Б і виконайте завдання 19 – 21.

Текст А

1. Українська є однією з найбагатших мов світу. 2. У ній налічується кілька сотень тисяч слів. 3. Наша мова багата на фразеологізми та крилаті вислови.

4. Українською мовою можна висловити і найскладніші наукові поняття, і найтонші відтінки почуттів та переживань.

5. Рідною мовою творили генії української літератури – Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка. 6. У перекладі українською мовою знайшли нове втілення шедеври зарубіжної літератури – твори Олександра Пушкіна, Адама Міцкевича, Вільяма Шекспіра та багатьох інших.

7. Українська мова милозвучна й співуча. 8. Недарма її називають солов'їною. 9. Цінуймо й любімо свою мову, пишаймося нею.

19. Укажіть набір речень, у яких висловлюється думка про багатство української мови.

- А 1, 2, 3, 4, 5, 6
- Б 1, 2, 3, 5, 7, 9
- В 1, 2, 4, 5, 6, 8
- Г 1, 3, 4, 5, 8, 9

Текст Б

1. Рідною прийнято вважати мову нації, мову предків, яка пов'язує людину з її народом, з попередніми поколіннями, їхніми духовними надбаннями. 2. Вона віддзеркалює душу народу, його історію. 3. З покоління в покоління, у часи розквіту та падіння передавали нам предки цей скарб. 4. Народ плекав рідну мову в піснях, легендах, переказах і передавав від роду до роду, щоб не загинула.

5. Українська – одна з найбагатших і наймелодійніших мов світу, тому її порівнюють зі співом солов'я. 6. Нашу мову уподібнюють до калини, бо вона така ж красива.

7. Українська мова – це велика культура та історія. 8. Нашою мовою написані невмирущі твори І.П.Котляревського та Т.Г.Шевченка, І.Франка та Лесі Українки, О.Кобилянської та М.Коцюбинського.

9. Наше завдання – берегти цей неоціненний дар, примножувати його, не засмічувати чужими і грубими словами, не забувати, щиро любити. 10. Шанувати і плекати рідну мову – святий обов'язок кожного українця.

20. Укажіть набір речень, у яких висловлюється порада, як зберегти українську мову.

- А 1, 2, 3, 4
- Б 3, 4, 9, 10
- В 5, 6, 7, 8
- Г 1, 7, 8, 9

21. Визначте спільну основну думку для обох текстів А і Б.

- А Треба збагачувати рідну українську мову.
- Б Треба шанувати й цінувати українських митців.
- В Треба шанувати й цінувати рідну мову.
- Г Треба з покоління в покоління передавати українську мову як безцінний скарб.

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть рядок іншомовних слів, у яких на місці пропуску пишеться буква І.

- А лаб...ринт, к...моно, ц...стерна, д...агноз
- Б рад...ус, д...алог, б...сквіт, в...негрет
- В патр...от, д...ктор, тирам...су, вакц...на
- Г пірам...да, ек...паж, інд...го, каз...но

2. Укажіть синонімічний рядок, до складу якого входять діалектні слова.

- А чуйний, приязний, добрий, доброзичливий
- Б хоробрий, мужній, відважний, сміливий

- В доріжка, стежка, путівець, плай
Г господар, домогосподар, хазяїн, домовласник

3. Віднайдіть рядок застарілих слів, кожне з яких у сучасному вжитку замінене іншим.

- А насущний, завше, банно, мжа
Б корогви, панщина, економія, жупан
В дивитися, виглядати, навшпиньки, завше
Г красна, кунтуш, брость, горизонт

4. Віднайдіть правильне твердження.

- А Історизмами є слова коц, аршин, лицедій, свічадо.
Б Доданок, кут, фонема, морфема – це слова-терміни.
В Серед слів депутат, спікер, парламент, президент є недавні неологізми.
Г Серед слів клітина, піч, господар, гілка, пісня немає термінів.

5. Який рядок складається лише зі стилістично забарвлених слів?

- А вуйко, ін'єкція, ланіти, хатина
Б священик, премудро, молитва, келих
В телефакс, марафон, хакер, марево
Г провісник, благословен, злато, щебетушечка

6. Слово, ужите у переносному значенні, є в кожному словосполученні рядка...

- А червона калина, величне місто
Б перешіптуються зорі, мріють дерева
В холодна погода, холодний погляд
Г яскраве сонце, яскрава постава

7. Кожне слово багатозначне в рядку...

- А рукав, шафа, пливти, горобець
Б квітка, горіти, кімната, свіжий
В гніздо, голова, ручка, земля
Г гілка, буквар, світлий, писати

8. Лише із запозичених слів складається рядок...

- А арфа, піанісимо, сопілка, музика
Б техніка, граматика, хокей, фільм
В пісня, земля, батько, благо, юнак
Г стіна, джерело, нафта, кавун

9. Антонім до слова *ясно* є в рядку...

- А друг, вечір, брехня, рідний
Б далекий, високий, чорний, північ
В холодний, сміятися, початок, дівчина
Г похмуро, важко, початок, сміх

- 10. Кожне слово має омонім у рядку...**
 А захід, бал, застава, зважуватись
 Б балка, ключ, гніздо, місяць
 В лава, тополя, радість, поле
 Г хліб, глечик, охайний, луг
- 11. Лексична помилка є в словосполученні з паронімами рядка ...**
 А мелодичний лад, мелодійний вірш
 Б дослідна ділянка, дослідницька діяльність
 В тривалий відпуск, відпустка товарів
 Г громадянський обов'язок, громадський обвинувач
- 12. Фразеологізм використаний у реченні рядка...**
 А Еней од страху з плигу збився.
 Б Білі ручки роботи не люблять.
 В Щебет солов'їв заснув, говір галок пробудився.
 Г Одиноким серцем рвався я в далекий інший край.
- 13. Віднайдіть рядок, у якому є фразеологічний синонім до слова *досвідчений*.**
 А пускати пил у очі, пекти раків
 Б брати на цугундер, ханьки м'яти
 В набив руку, хоч мак сій
 Г зуб на зуб не попаде, пасти задніх
- 14. Укажіть рядок слів, запозичених із старослов'янської мови.**
 А голос, престол, триєдиний, благословити
 Б щебет, вариво, бігти, хокей
 В інновація, брифінг, спікер, голос
 Г душа, глечик, школа, охайний

У завданнях 15-18 потрібно установити відповідність

- 15. Установіть відповідність між групою слів за значенням та прикладом.**

<i>Група слів за значенням</i>		<i>Приклад</i>	
1	антоніми	А	На чорній землі білий хліб родить.
2	омоніми	Б	Сичі в гаю перекликались та ясен раз у раз скрипів.
3	синоніми	В	Черкащина – рідний край. Не край матері серце непокрою.
4	пароніми	Г	Спіють яблука і зріє виноград, стигнуть сливи золотисті.
		Д	Зроблений у стані афекту напис мав надзвичайний ефект.

- 16. Установіть відповідність між групою слів за походженням та прикладами.**

<i>Група слів за походженням</i>		<i>Приклади</i>	
1	власне українські слова	А	балка, журавель, батько, сіяти
2	старослов'янізми	Б	фізика, шприц, депутат, екзамен

3	запозичені з неслов'янських мов	В	грядущий, прах, воздвигнути, приязнь
4	інтернаціоналізми	Г	мітинг, революція, алгебра, пейзаж
		Д	возвеличити, берег, мереживо, спокуса

17. Установіть відповідність між групою слів за вживанням та прикладами.

<i>Група слів за вживанням</i>		<i>Приклади</i>	
1	загальноживані слова	А	чічка, плай, газдиня, когут
2	діалектні слова	Б	земля, ходити, сіяти, брат
3	розмовна лексика	В	гуляка, смакота, доця, маршрутка
4	офіційно-ділова лексика	Г	закон, поправка, угода, протокол
		Д	аргумент, дослід, зіставлення, префікс

18. Установіть відповідність між фразеологізмом та його тлумаченням.

<i>Фразеологізм</i>		<i>Тлумачення</i>	
1	стояти поперек	А	дрімати
2	авгієві стайні	Б	перешкоджати
3	стріляти очима	В	занедбаність
4	клювати носом	Г	звоблювати
		Д	розмовляти

Уважно прочитайте тексти А та Б і виконайте завдання 19 – 21.

Текст А

1. Мова є суспільним явищем, найважливішим засобом організації людських стосунків. 2. За її допомогою досягають розуміння, обмінюються думками, здобувають знання, передають їх нащадкам, налагоджують спільну діяльність.

3. Мова і мовлення не є тотожними поняттями.

4. Мовлення – це важлива психічна функція, якою володіє лише людина. 5. На основі мовлення і його одиниці – слова, формуються і розвиваються такі психічні процеси, як сприймання, уява, пам'ять. 6. Із використанням різних видів мовлення людина спілкується – здійснює складний процес взаємодії особистостей у конкретному часовому й просторовому вимірі.

7. Мовлення є історією народу, необхідною умовою його існування. 8. Воно спрямоване як у внутрішній світ людини, так і в зовнішній світ природи і людських взаємин. 9. Це своєрідна призма, крізь яку людина бачить дійсність, проєктує суспільний досвід.

19. Укажіть набір речень, у яких висловлюється думка про мовлення як важливий вид взаємодії між людьми.

А 1, 2, 3, 7

Б 1, 2, 5, 6

В 1, 2, 6, 8

Г 1, 2, 8, 9

Текст Б

1. Видатний український мовознавець Олександр Потебня дав філософське обґрунтування виникненню, розвитку мови та її ролі у суспільних відносинах. 2. Він

стверджував, що мова – це не тільки засіб висловлення думки, спілкування, а й засіб творення свідомості. 3. З нею пов’язані прогрес у пізнанні, активність свідомості, культурне життя, обмін думками і можливість спілкуватися.

4. Мовлення – це процес використання людиною мови для спілкування. 5. Мовлення людини, залежно від віку, характеру діяльності, середовища, набирає певних особливостей: мовлення однієї людини образне, яскраве, виразне, переконливе, а іншої – навпаки: обмежене, бідне, сухе, малозрозуміле. 6. Мовлення пов’язане із процесами мислення і забезпечує спілкування за допомогою тієї або іншої мови.

7. Важливим є досконале володіння усним і писемним мовленням.

20. Укажіть набір речень, у яких висловлюється твердження про різні функції мови.

- А 2, 3
- Б 1, 2, 3
- В 1, 2, 3, 4
- Г 1, 2, 4, 5, 7

21. Визначте основну думку тексту Б.

- А «Мова й мовлення – основа інтелекту людини»
- Б «Без мови й мовлення немає народу»
- В Важливим є досконале володіння мовою.
- Г Мовознавець О.Потебня дав філософське визначення ролі мови.

Відповіді Лексикологія. Фразеологія

Тип завдання №	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Запитання до текстів		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Варіант 1	А	В	Б	А	В	В	А	Г	В	Б	В	Г	Б	А	1-В	1-А	1-Б	1-Д	А	Б	В
Варіант 2	Б	В	А	Б	Г	Б	В	Б	Г	А	В	А	В	А	1-А	1-А	1-Б	1-Б	В	А	А
															2-Г	2-Г	2-Г	2-В			
															3-А	3-В	3-В	3-А			
															4-Б	4-Б	4-А	4-Б			
															2-В	2-В	2-А	2-В			
															3-Г	3-Б	3-В	3-Г			
															4-Д	4-Г	4-Г	4-А			

Будова слова. Словотвір. Орфографія

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Віднайдіть рядок спільнокореневих слів.

- А береза, березовий, березою, берізка
- Б земля, земляний, землі, земство
- В вулиця, вуличний, вуличка, провулок
- Г учитель, учити, учительська, учителі

2. Укажіть рядок із різними формами одного слова.

- А ходити, хід, ходьба, похід
- Б мрія, замріяний, мрійник, омріяний
- В школа, шкільний, школяр
- Г яблуневий, яблуневого, яблуневі, яблуневим

3. Укажіть рядок слів із нульовим закінченням.

- А намалював, добре, сміливо, дуб
- Б журі, пюре, кіно, професія
- В виставка, ходити, тайкома, ліс
- Г прочитав, кінь, прибіг, стовбур

4. У якому рядку в усіх словах треба писати префікс *при-* ?

- А пр..еднати, пр..тулити, пр..міський, пр..крити
- Б пр..рва, пр..старий, пр..гнати, пр..фікс
- В пр..смачний, пр..звисько, пр..освященство, пр..мхливий
- Г пр..нижений, пр..дивно, пр..зент, пр..шити

5. Кожне слово пишеться разом у рядку...

- А фото/апарат, пів/Ялти, лісо/степ, пів/села
- Б фото/виставка, пів/місяць, земле/коп, напів/фабрикат
- В пів/аркуша, кисло/солодкий, пів/України, кіно/палац
- Г лісо/воз, пів/куля, сон/трава, полу/мисок

6. У якому рядку в усіх словах треба писати префікс *з-*?

- А ..будити, ..робити, ..різати, ..жувати
- Б ..хибити, ..щідити, ..чистити, ..питати
- В ..тиснути, ..фотографувати, ..пекти, ..дати
- Г ..кипіти, ..сунути, ..мести, ..покусити

7. На місці пропуску пишеться *о* у словах...

- А ліс..тундра, вуж..подібний, прац..любний, гор..цвіт
- Б вод..воз, пізн..цвіт, піш..хід, земл..трус
- В ясн..окий, дощ..мір, крок..мір, чорн..гуз
- Г зор..пад, мор..плавець, кра..вид, бо..припаси

8. Слово, утворене способом складання, є в кожному реченні, ОКРІМ ...

- А Телефон задзвонив якраз вчасно.

- Б Перед очима розкинувся безмежний лісостеп.
- В Юннати працюють на пришкільній ділянці.
- Г На околиці міста піднялась новобудова.

9. Правильно визначена твірна основа слова...

- А школярка ← школа
- Б вишивка ← вишивання
- В мазати ← мазь
- Г Олин ← Оля

10. Слово, утворене шляхом переходу з однієї частини мови в іншу, ужито в словосполученні...

- А золота осінь
- Б біла скатертина
- В черговий учень
- Г рапорт військового

11. У похідних словах немає помилок у рядку...

- А празький, бугський, кагарлицький, кременчугський
- Б латишський, чеський, петербургський, сиваський
- В запорізький, дрогобицький, юнацький, кавказький
- Г козацький, солдацький, парижський, поліський

12. У коренях кожного слова пишеться *i* в рядку...

- А переж..вати, відпоч..нок, щ..тка, щ..пати
- Б зач..пати, ч..льний, щ..чка, прих..д
- В виг..н, ж..нка, щ..пати, щ..т
- Г зач..сувати, ліщ..на, ш..сть, ук..нути

13. У дієслівних формах на місці пропуску пишеться одна й та ж сама буква в рядку...

- А судити – су..у, відгородити – відгоро..у
- Б пекти – пе..у, возити – во..у
- В купити – ку..ю, носити – но..у
- Г любити – лю..ю, возити – во..у

14. Від поданих іменників утворіть прикметники за допомогою суфікса –ськ-. У всіх прикметниках треба писати суфікс –цьк- у рядку...

- А Канада, парубок, кандидат, Волинь
- Б Сиваш, латиш, товариш, студент
- В Луцьк, Кременець, парубок, козак
- Г Гаага, Прага, птах, місто

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. У відповідність способи словотвору та приклади.

Спосіб словотвору		Приклади	
1	складання основ	А	праліс

2	перехід з однієї частини мови в іншу	Б	підливка
3	суфіксальний	В	життєздатний
4	префіксальний	Г	військовий (підійшов)
		Д	зелень

16. У відповідність способи словотвору та слова, виділені в реченнях.

<i>Способи словотвору</i>		<i>Приклади</i>	
1	префіксально-суфіксальний	А	Щасливий той, хто збагнув <i>відтінки</i> рідного слова.
2	складання	Б	<i>Цінність</i> толоки у тому, що вона згуртовувала людей, привчала до взаємодопомоги.
3	суфіксальний	В	За народним повір'ям, поріг <i>відгороджує</i> людину від чужого ока, від семи бід.
4	префіксальний	Г	Була та перша кобза <i>п'ятиструнна</i> , і в руки брав її козак Мамай.
		Д	<i>Військовий</i> пильно придивлявся до незнайомих.

17. У відповідність прикметники та іменники, у яких відбулися зміни приголосних при творенні, з їх суфіксами.

<i>Суфікс</i>		<i>Приклади</i>	
1	-ськ-	А	золотоні...ий, че...ий, товари...ий
2	-зьк-	Б	Гали...ина, Туре...ина, Хмельни...ина
3	-цьк-	В	чума...ий, калми...ий, доне...ий
4	-чч-	Г	пари...ий, остро...ий, кавка...ий
		Д	Вінни...ина, Доне...ина, Німе...ина

18. Установіть відповідність між способами словотвору та прикладами.

<i>Способи словотвору</i>		<i>Приклади</i>	
1	словоскладання	А	сонячний
2	основоскладання	Б	овочесховище
3	абревіатура	В	ЧДТУ
4	складання частин слів	Г	міськком
		Д	чорнобровий

Уважно прочитайте текст і виконайте завдання 19 – 21.

Текст

1. За легендою, засновниками міста були Кий, Щек, Хорив та їх сестра Либідь. На честь найстаршого брата назвали поселення, імена двох менших увічнені в назвах гір, вулиць, кварталів міста, а іменем сестри назвали невелику річку. Цікавий історичний факт: якби не монголо-татарська навала у 1240 році, місто могло би бути найбільшим у Європі. За тих часів (11-12 століття) Київ був у 50 разів більший за Лондон та понад 10 разів – за Париж.

2. Місто засноване у 482 році. Цю дату називають «ювілейною», бо вона була встановлена у 1982 році. Найдавнішою вулицею Києва вважається Володимирська, вік якої понад 1000 років. У Києві багато місць названі на честь Тараса Шевченка: зокрема університет, відповідна станція метро, парк, театр опери та балету, площа, бульвар, три вулиці та два провулки мають його ім'я.

3. За часів панування Російської імперії наша столиця стала першим містом цієї країни (і другим містом Європи), де було запущено електричний трамвай. Сталося це на початку червня 1892 року. У рейтингах 2016 року Київ посів 7 місце серед європейських міст за кількістю населення.

4. У Києві знаходяться три з семи Об'єктів спадщини ЮНЕСКО в Україні: Києво-Печерська лавра, церква Спаса на Берестові та Київський Софійський собор. А монумент-скульптура «Батьківщина-мати» висотою понад 100 метрів входить до п'ятірки найвищих пам'ятників світу та навіть вища за американську статую Свободи. Найдавніший пам'ятник міста – колона Магдебурзького права, збудована на початку 19 століття, що височіє біля набережної Дніпра.

19. Виберіть до тексту заголовки, який найточніше розкриває тему.

- А Запрошуємо на екскурсію до Києва – столиці України.
- Б Цікаві факти про столицю України Київ.
- В Історія розвитку Києва.
- Г Київ – європейське місто.

20. Укажіть абзац, у якому розповідається про уславлення імені Кобзаря українського народу.

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

21. Укажіть вислів, який найкраще розкриває основну думку тексту.

- А Батьківщина починається з сім'ї.
- Б Людина без батьківщини - соловей без пісні.
- В Кожному свій край солодкий.
- Г Багато країн пройшов, а добро лише на батьківщині знайшов.
- Д Батьківщина - мати, умій за неї постояти.

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Віднайдіть рядок спільнокореневих слів.

- А книга, книжечка, книжковий, книгарня
- Б сніг, сніговий, підсніжний, снігу
- В дощовик, дощ, дощити, дощі
- Г зв'язати, зав'язь, в'язка, зв'язав

2. Укажіть рядок із різними формами одного слова.

- А мороз, паморозь, морозити, морозко
- Б високий, високого, високому, високі
- В дід, прадід, дідусь, дідівський

Г ніжний, ніжність, ніжитись, ніжно

3. Укажіть рядок слів із нульовим закінченням.

- А м'яко, шити, нанівець, завод
Б глибоко, театр, таксі, кіно
В прочитав, клас, сіль, романтик
Г кордон, вгорі, іти, заново

4. У якому рядку в усіх словах треба писати префікс *пре-*?

- А пр..добрий, пр..стол, пр..зидент, пр..зирство
Б пр..звище, пр..мхливий, пр..мудрість, пр..хід
В пр..білений, пр..кріплений, пр..багатий, пр..озірний
Г пр..боркати, пр..звисько, пр..стиж, пр..бирати

5. Кожне слово пишеться разом у рядку...

- А контр/адмірал, далеко/східний, пів/яблука, пів/озера
Б пів/острів, напів/спечений, жовто/гарячий, вужо/подібний
В міні/спідниця, дерево/обробний, п'яти/поверховий, синьо/білий
Г любо/дорого, мати/мачуха, пів/огірка, пів/Америки

6. У якому рядку в усіх словах треба писати префікс *с-*?

- А ..шити, ..жити, ..питати, ..лити
Б ..тримувати, ..бити, ..казаний, ..креслити
В ..кручений, ..цілення, ..нести, ..сунути
Г ..хибити, ..пекти, ..тиснути, ..кочити

7. На місці пропуску пишуться *е, є* в словах...

- А земл..мір, прац..люб, бур..лом, бо..здатний
Б пісн..творець, груш..подібний, пад..лист, вод..мір
В ліс..смуга, дол..носний, вуж..подібний, серц..їд
Г вод..пад, пад..лист, вол..любний, сам..вчитель

8. Слово, утворене шляхом переходу з однієї частини мови в іншу, є в реченні...

- А Хліб завжди був найважливішим мірилом усіх цінностей.
Б Учительська кімната знаходилась на другому поверсі.
В Високе небо дзвенить журавлиними ключами.
Г Багатотисячні загони військових форсували Дніпро.

9. Правильно визначена твірنا основа слова...

- А село ← селянка
Б дільниця ← діло
В ходіння ← ходити
Г добрий ← доброта

10. Слово, утворене складанням слів, є в словосполученні...

- А безмежний лісостеп
Б спецпризначення військового

- В зарахований до вузу
Г відомий спецкор

11. У похідних словах немає помилок у рядку...

- А канадський, парубоцький, волжський, товариський
Б сиваський, латиський, товариський, казахський
В братський, черкаський, гаагський, людський
Г козацький, птахський, запорізький, туніський

12. У корені кожного слова пишеться *и* в рядку...

- А ж..нки, щ..глик, в..гін, ж..ття
Б ш..ло, заг..нути, ч..стотіл, щ..риця
В переж..вати, х..зується, ущ..лина, ш..сть
Г к..зка, ч..сати, прих..льний, ук..нути

13. Чергування приголосних відбувається у всіх словах у рядку...

- А шістка, щиріця, вчителька, бджола
Б чоло, осінь, леміш, сонце
В жінка, козак, рука, вухо
Г чистити, лежати, юнак, рух

14. У всіх прикметниках треба писати суфікс *-ськ-* у рядку...

- А Луцьк, Прага, птах, юнак
Б Сиваш, латиш, казах, Буг
В Петербург, кріпак, митець, Дамаск
Г Канада, Черкаси, Київ, товариш

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між способами словотвору та прикладами.

Способи словотвору		Приклади	
1	префіксальний	А	очистити
2	складання	Б	тихо-тихо
3	безафіксний	В	мазь
4	префіксально-суфіксальний	Г	по-нашому
		Д	мужньо

16. Установіть відповідність між способом словотвору та словом, виділеним у реченні.

Способи словотвору		Приклади	
1	суфіксальний	А	Затоку <i>обступили</i> вогники кораблів.
2	префіксально-суфіксальний	Б	Спить <i>нагорьована</i> за день земля сторожко і важко.
3	складання	В	Справжні <i>хлібороби</i> говорять, що щастя людське із землі росте.
4	префіксальний	Г	<i>Соняшники</i> повернули голівки до сонця, щоб бути схожими на нього.
		Д	Скрізь буйними хвилями росла <i>зелень</i> .

17. Установіть відповідність між прикметниками та іменниками, у яких відбулися зміни приголосних при творенні, з їх суфіксами.

<i>Суфікс</i>		<i>Приклади</i>	
1	-ськ-	А	коза...ина, кріпа...ина, Слова...ина
2	-зьк-	Б	сива...ий, лати...ий, воло...ий
3	-цьк-	В	солда...ина, Черка...ина, Тернопіль...ина
4	-чч-	Г	моря...ий, стріле...ий, прилу...ий
		Д	пра...ий, ри...ий, печені...ий

18. Установіть відповідність між способами словотвору та прикладами.

<i>Способи словотвору</i>		<i>Приклади</i>	
1	звукове складання	А	синьо-жовтий
2	складання слів	Б	облрада
3	складання основ слів	В	рагс
4	складання частини та цілого слова	Г	землемір
		Д	ПТУ

Уважно прочитайте текст і виконайте завдання 19 – 21.

Текст

1. Київ – столиця України та одне з найстаріших міст Європи, засноване щонайменше 1500 років тому. Сучасне європейське місто здатне здивувати будь-кого – від любителів краси природи, архітектури та визначних пам'яток до тих, хто віддає перевагу більш насиченому та активному відпочинку.

2. Київ побудовано на схилах живописної річки Дніпра, що дає можливість милуватися неповторними панорамами мегаполісу. Поряд із численною кількістю сучасних хмарочосів, торгівельно-розважальних та бізнес-центрів розташовані цікаві історичні будівлі, пам'ятки мистецтва й архітектури, тихі вузькі вулички із своєю історією та неповторним шармом. Як кожна столиця, Київ живе насиченим та бурхливим життям – розвивається, реконструюється, стає кращим, але одне залишається незмінним – бажання вивчати це місто та кожного разу відкривати його для себе. Тож запрошуємо до подорожі містом Києвом.

3. Найбільшим київським навчальним закладом є Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Найвідвідуванішим музеєм столиці є Києво-Печерська лавра, яка приймає близько мільйона туристів щороку. Найширшою серед головних вулиць міст Європи є Хрещатик. Її ширина становить 75 м. Найвужчим є Георгіївський провулок – близько 5 метрів між будівлями. Найдовшою вулицею Києва є Броварський проспект – він простягнувся на 14 км. А найкоротшим є Інженерний провулок неподалік Арсенальної площі довжиною 50 метрів, на якому вмістилися аж 3 будинки!

4. Найкрасивішою станцією метро у Києві є «Золоті ворота», вона визнана також однією з 22 найкрасивіших станцій метро в Європі. А найглибшою – «Арсенальна», понад 105 метрів (вона ж - одна з найглибших у світі). Найвищою спорудою міста є телевежа історичного району Сирця, збудована 1973 року, висотою 380 м. Щодо найвищої точки Києва відносно рівня Дніпра, то це площа Слави на висоті близько 200

м. Найкоротшу відстань ви подолаєте фунікулером – усього лише 222 м. А найпопулярнішим сувеніром, який привозять з Києва, є «Київський» торт. Він з'явився на полицях магазинів у 1956 році.

19. Виберіть до тексту заголовок, який найточніше розкриває його головну думку.

- А Київ – європейське місто.
- Б Цікаві факти про столицю України Київ.
- В Історія розвитку Києва.
- Г Відкрий для себе Київ.

20. Укажіть абзац, у якому розкрита головна думка тексту.

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

21. Укажіть вислів, який найкраще розкриває основну думку тексту.

- А Батьківщина починається з сім'ї.
- Б Батьківщина - мати, умій за неї постояти.
- В Людина без батьківщини - соловей без пісні
- Г Багато країн пройшов, а добро лише на батьківщині знайшов.
- Д Рідна земля і в жмені мила.

Відповіді Будова слова. Словотвір. Орфографія

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетен-тнісе ТЗ		
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Варіант 1	В	Г	Г	А	Б	А	В	А	Г	Г	В	Б	А	В	1-В 2-Г 3-Б 4-А	1-А 2-Г 3-Б 4- В	1-А 2-Г 3-В 4-Д	1-Б 2-Д 3-В 4-Г	Б	Б	В
Варіант 2	А	Б	В	А	Б	Г	А	Г	В	А	Б	Б	В	Г	1-А 2-Б 3-В 4-Г	1-Г 2-Б 3-В 4-А	1-Б 2-Д 3-Г 4-А	1-В 2-А 3-Г 4-Б	Г	Б	Д

Морфологія. Орфографія. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Правильно названо самостійні частини мови в рядку.

- А частка, займенник, дієслово, іменник
- Б вигук, числівник, дієприкметник, займенник
- В прислівник, сполучник, вигук, прийменник
- Г іменник, прикметник, займенник, дієслово

2. Іменники змінюються ...

- А за числами та відмінками
- Б за родами, числами, відмінками
- В за числами та родами
- Г за числами та відмінками

3. Іменниками є всі слова рядка...

- А чистий, кімната, дочка, ремонт
- Б ремонтувати, думка, година, сонце
- В ранок, зоря, кішка, футбол
- Г зоряний, дорога, кущ, перепілка

4. Правильно визначено рід іменників у рядку...

- А береза (ж.р.), шимпанзе (с.р.), купе (с.р.), плакса (сп.р.)
- Б дівчисько (ж.р.), вовчик (ч.р.), видовисько (с.р.), Туапсе (с.р.)
- В листя (с.р.), плече (с.р.), інженер (ч.р.), задавака (сп.р.)
- Г нянька (ж.р.), вермішель (ж.р.), кіно (ж.р.), деталь (ж.р.)

5. Усі іменники збірні в рядку...

- А Карпати, народ, птахи, кішка
- Б ліс, жінки, жіноцтво, квітки
- В група, селянство, загін, ножиці
- Г людство, вороння, гілля, студентство

6. Іменники спільного роду містяться в рядку...

- А листоноша, лікар, продавець, базіка
- Б нероба, дівча, зайченятко, дитя
- В суддя, собака, бідолаха, селянство
- Г лівша, вереда, рева, невдаха

7. НЕПРАВИЛЬНО визначено рід іменника в рядку...

- А путь (ч.р.), хлоп'я (с.р.)
- Б шампунь (ч.р.), коліща (с.р.)
- В ступінь (ч.р.), біль (ч.р.)
- Г тюль (ч.р.), ім'я (с.р.)

- 8. Зайве за родовою ознакою слово є в рядку...**
 А собака, перепис, сон
 Б суддя, степінь, дріб
 В путь, розкіш, тюль
 Г теля, плем'я, листя
- 9. НЕПРАВИЛЬНО поєднано прикметники з іменниками в рядку...**
 А отруйна цеце, маленький колібрі, кумедний собака
 Б корисна боржомі, велика кольрабі, пахуча салямі
 В нестерпна біль, алергічна нежить, велике кенгуру
 Г картопляне пюре, рожеве безе, світове турне
- 10. Закінчення –ий має прикметник у рядку...**
 А солодк... драже
 Б велик... гризлі
 В тролейбусн... депо
 Г гарн... мадам
- 11. Правильно записано всі власні назви в рядку...**
 А Верховна рада України, академік Вернадський, вулиця Тараскова
 Б черкаські вулиці, День Незалежності України, Біблія
 В Князь Данило Галицький, сузір'я Кассіопеї, журнал Малятко
 Г Музей Кобзаря, Чернеча Гора, Жовті Води
- 12. У лапках треба писати всі власні назви в рядку...**
 А завод Арсенал, станція Театральна
 Б фільм Сутінки, вулиця Прикордонника Лазаренка
 В поезія Дощ полив, письменниця Ліна Костенко
 Г цукерки Ліщина, стародавнє Євангеліє
- 13. Помилку в узгодженні іменника допущено в рядку...**
 А ЄС запровадив нові економічні санкції.
 Б Я мрію побачити піщану Гобі.
 В Гостинний Баку чекає туристів.
 Г Сонячний Капрі – популярний курорт.
- 14. Правильним є твердження в рядку...**
 А Іменники *Черкаси, хитроці, дріжджі* – вживаються тільки в множині.
 Б Іменники *коріння, людство, вороння* – мають форми однини і множини.
 В Іменники *гілля, окуляри, листя* – вживаються тільки в множині.
 Г Іменники *злива, колосся, студентство, молодь* – мають форми однини і множини.

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між правилом уживання великої літери та прикладом.

<i>Правило</i>		<i>Приклад</i>	
1	усі слова пишуться з великої літери	А	(К,к)раїни (З,з)аходу
2	з великої літери пишеться перше слово	Б	(О,о)рганізація (О,о)б'єднаних (Н,н)ацій
3	з великої літери пишеться друге слово	В	(У,у)манський (З,з)аповідник
4	усі слова пишуться з малої літери	Г	(З,з)аслужений (Д,д)іяч (М,м)истецтв
		Д	(М,м)іністр (О,о)світи (У,у)країни

16. Установіть відповідність між відмінком іменника та прикладом.

<i>Відмінок, у якому стоять іменники</i>		<i>Приклади</i>	
1	в орудному відмінку однини	А	створювати пісні, записувати розповіді
2	у місцевому відмінку множини	Б	росте на узліссях, по славетних місцях
3	у давальному відмінку множини	В	дорогами війни, малювати фарбами
4	у знахідному відмінку множини	Г	хороша книга, цікава розповідь
		Д	пояснити учням, розповісти товаришам

17. Установіть відповідність між іменниками в родовій формі та реченнями.

<i>Іменник (родова форма)</i>		<i>Речення</i>	
1	іменник жіночого роду в орудному відмінку однини	А	Працею людина і сильна, і красива.
2	іменник чоловічого роду в орудному відмінку однини	Б	Місто міцно спало.
3	іменник середнього роду в називному відмінку однини	В	Хліба, змиті дощем, яскраво зеленіли.
4	іменник спільного роду в орудному відмінку однини	Г	Він вважав себе невдахою.
		Д	Ніколи раніше кияни не бачили подібних видовиськ.

18. Установіть відповідність між іменниками та прикладами.

<i>Іменники</i>		<i>Приклади</i>	
1	уживаються тільки в однині	А	загублене золото, давній Київ
2	уживаються тільки в множині	Б	бабусині окуляри, чарівні Карпати
3	уживаються в однині й множині	В	хороші поради, висока гора
4	збірні	Г	передова молодь, кмітлива дітвора
		Д	знаходиться у метро, смачні яблука

Уважно прочитайте тексти А та Б, виконайте завдання 19-21.

Текст А

Одного разу правитель Китаю побачив, як клює зернятка горобець, і вирішив винищити всіх горобців, щоб зерна дісталися людям. Тож китайці вийшли на вулиці, били в барабани й голосно кричали. Сердечка птахів не витримали. Загибло багато горобців та інших дрібних птахів.

Наступного року люди й справді зібрали багатий урожай. Але вже через рік весь урожай з'їли комахи, у Китаї настав голод. Загинули мільйони людей. Довелося птахів завозити з інших країн, бо з'ясувалося, що шкоду від горобців видно одразу, а користь вони приносять непомітно.

Текст Б

Коли «цивілізована» людина почала освоювати планету, зникнення видів стало відбуватися занадто швидко. Якщо раніше вимирав один вид тварин на тисячу років, то зараз один вид зникає кожні 10 років!

Сумна доля найкрупніших тварин на Землі – китів. З 1904 по 1939 рік люди знищили більше 2 мільйонів китів – блакитних і сірих, кашалотів і горбачів... У 1985 році китів заборонили вбивати в усьому світі, але такі країни, як Японія, Ісландія та Норвегія, порушують усесвітню угоду і, як і раніше, знищують тварин.

19. Горобці (текст А) загинули, тому що...

- А люди поводили себе галасливо
- Б птахи їли багато зерна
- В правитель вирішив, що вони шкідливі
- Г виявилось, що в них слабкі сердечка

20. У тексті Б людина названа «цивілізованою», оскільки вона...

- А розвиненіша від інших видів та повністю підкорила природу
- Б повинна турбуватися про природу, але не робить цього
- В турбується про довкілля, хоч і є проблеми
- Г випередила в розвитку інші види

21. Для текстів А і Б спільним є все зазначене, ОКРІМ...

- А головна думка
- Б стиль мовлення
- В порушені проблеми
- Г види тварин

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Правильно названо службові частини мови в рядку...

- А вигук, дієслово, займенник, частка
- Б сполучник, прийменник, займенник, іменник
- В іменник, прислівник, числівник, дієслово
- Г прийменник, частка, сполучник

2. У реченні іменник може бути...

- А будь-яким членом речення
- Б тільки присудком
- В підметом та додатком
- Г тільки підметом

3. Іменниками є слова в рядку...

- А голос, приголосний, день, число
- Б квітець, гора, біль, робота

В Крим, вгорі, річка, трава
Г робити, думка, липа, степ

4. Рід іменників визначений правильно в рядку...

А таксі (ч.р.), листя (с.р.), пальто (с.р.), батько (ч.р.)
Б знання (с.р.), кенгуру (ч.р.), Кіліманжаро (ж.р.), Алушка (с.р.)
В вікно (с.р.), степ (ч.р.), задавака (ж.р.), ліс (ч.р.)
Г інженер (ч.р.), сирота (сп.р.), путь (ж.р.), повидло (с.р.)

5. Усі іменники збірні в рядку...

А Карпати, джунглі, радість, коріння
Б коні, прикросці, Альпи, вечорниці
В товариство, жіноцтво, каміння, дітвора
Г птаство, пахоці, вірність, кохання

6. Іменники спільного роду містяться в рядку...

А нікчема, заброда, непосида, соня
Б інженер, школярство, чудо, лівша
В білоручка, забіяка, суддя, тиша
Г задавака, рева, курча, сонько

7. НЕПРАВИЛЬНО визначено рід іменника в рядку...

А шампунь (ч.р.), діло (с.р.)
Б директор (сп.р.), біль (ч.р.)
В степ (ч.р.), Сибір (ч.р.)
Г кір (ч.р.), рукопис (ч.р.)

8. Зайве за родовою ознакою слово є в рядку...

А кухар, Дніпро, нежить
Б перепис, дріб, лікар
В туш (фарба), путь, міль
Г бідолаха, собака, сирота

9. Закінчення –а має прикметник у рядку...

А сильн... шимпанзе
Б смачн... какао
В жирн... івасі
Г хутрян... манто

10. НЕПРАВИЛЬНО поєднано прикметники з іменниками в рядку...

А дикий динго, повновода Конго, моє таксі
Б лікувальний алое, швидке кенгуру, біла тюль
В сильний нежить, чудовий шампунь, пахуче рагу
Г стигле манго, небезпечний кір, цей професор

11. Правильно записано всі власні назви в рядку...

А конституція України, Великдень, Михайлівський собор

- Б кийські школи, День Соборності України, День знань
 В Парк Перемоги, міський зоопарк, День учителя
 Г сузір'я Великий віз, Національна академія наук України

12. У лапках треба писати всі власні назви, ОКРІМ...

- А тістечко Святкове, оповідання Пригоди кота Мурка
 Б мультфільм Три коти, цукерки Дюшес
 В кіт Мурчик, озеро Світязь
 Г станція Палац спорту, завод Поліграфкнига

13. Помилку в узгодженні іменника допущено в рядку...

- А ООН нарешті ухвалив рішення.
 Б Японське Токіо – чудове місто.
 В Глибока Міссісіпі знаходиться в Північній Америці.
 Г Я буду навчатися в цьому вузі.

14. Правильне твердження є у рядку...

- А Іменники *листки, квіти, коржик, світлиця* – мають форми однини і множини.
 Б Іменники *дріжджі, пино, листя, гілля* – вживаються тільки у множині.
 В Іменники *річки, заводи, ножиці, очі* – вживаються тільки у множині.
 Г Іменники *золото, молодь, морозиво, журавлик* – вживаються тільки в однині.

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між правилом уживання великої літери та прикладом.

<i>Правило</i>		<i>Приклад</i>	
1	усі слова пишуться з малої літери	А	(С,с)узір'я (В,в)великий (В,в)із
2	усі слова пишуться з великої літери	Б	(В,в)верховна (Р,р)ада (У,у)країни
3	перше слово пишеться з великої літери	В	(Ш,ш)евченківський (М,м)узей
4	друге слово пишеться з великої літери	Г	(Н,н)ароди (З,з)аходу
		Д	(А,а)вгієві (С,с)тайні

16. Установіть відповідність між відмінком іменника та прикладом.

<i>Відмінок, у якому стоять іменники</i>		<i>Приклади</i>	
1	у родовому відмінку однини	А	читати книги, співати пісні
2	в орудному відмінку множини	Б	тече байраками, дивиться очима
3	у знахідному відмінку множини	В	попросити хліба, немає мрії
4	у давальному відмінку однини	Г	посприяти молоді, високому подвигу
		Д	брудна дошка, мале хлоп'я

17. Установіть відповідність між іменниками в родовій формі та реченнями.

<i>Іменник (родова форма)</i>		<i>Речення</i>	
1	іменник жіночого роду в знахідному відмінку множини	А	А забродили так і не можуть нас перемогти.

2	іменник жіночого роду в знахідному відмінку однини	Б	Я вишила на рушничку луки і діброви.
3	іменник чоловічого роду в родовому відмінку однини	В	Землю прикрашає сонце, а людину - праця.
4	іменник спільного роду в називному відмінку множини	Г	Після дощук з'явилась - ніжнобарвно заіскрилась.
		Д	Подвиги козаків прославлені в піснях.

18. Установіть відповідність між іменниками та прикладами.

<i>Іменники</i>		<i>Приклади</i>	
1	збірні	А	колеса, книги, очі, квіти
2	уживаються тільки в однині	Б	двері, дріжджі, штани, Піренеї
3	уживаються тільки в множині	В	почуття, тривога, Ольга, пшоно
4	уживаються і в однині, і в множині	Г	студентство, громадськість, гілля, птаство
		Д	журі, кіно, таксі, Борнео

Уважно прочитайте тексти А та Б, виконайте завдання 19-21.

Текст А

Австралію за її невеликі розміри часто називають островом-материком. Це найменший на земній кулі материк – його площа становить 7,7 км².

В Австралії та на Тасманії мешкають тварини-ендеміки – сумчасті, яких налічують близько 180 видів. Самиці цих дивовижних ссавців мають на животі спеціальну «кишеню», де живуть дитинчата, аж поки не подорослішають. Кенгуру – найвідоміша сумчаста тварина й символ Австралії.

Текст Б

Значна частина населення Австралії мешкає у великих прибережних містах. Одним із найбільших є Сідней, розташований у бухті на південно-східному узбережжі.

Сіднейський оперний театр – одна з найоригінальніших будівель у світі. Арки-мушлі на її даху збирали з бетонних панелей у формі трикутника. Усього в театрі близько тисячі приміщень.

19. Особливостями Австралії (текст А) є все зазначене, ОКРІМ...

- А тварини-ендеміки
- Б площа порівняно з іншими материками
- В аборигени, які там живуть
- Г острівна територія

20. Текст Б є зразком...

- А художнього стилю
- Б розмовного стилю
- В наукового стилю
- Г офіційно-ділового стилю

21. Об'єднає тексти А і Б те, що...

- А вони закликають відвідати Австралію
 Б там порушено проблеми екології країни
 В у них говориться про символи Австралії
 Г у них ідеться про рослинний і тваринний світ країни

Відповіді

Морфологія. Орфографія. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетентніснє ТЗ		
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Варіант 1	Г	А	В	В	Г	Г	А	В	В	Б	Б	А	В	А	1-Б	1-В	1-А	1-А	В	Б	Г
															2-В	2-Б	2-В	2-Б			
															3-А	3-Д	3-Б	3-В			
															4-Г	4-А	4-Г	4-Г			
Варіант 2	Г	А	Б	Г	В	Б	Б	Г	В	Б	Б	В	А	А	1-Д	1-В	1-Б	1-Г	В	В	В
															2-Б	2-Б	2-В	2-Д			
															3-В	3-А	3-Г	3-Б			
															4-Г	4-Г	4-А	4-А			

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. До III відміни належать усі іменники, ОКРІМ...

- А тінь, цвіль, сіль, мідь
- Б пам'ять, скатерть, чверть, ніч
- В плем'я, мати, кохання, біль
- Г жовч, юнь, зелень, кров

2. Усі іменники належать до II відміни в рядку...

- А дощ, крапля, ліхтар, воротар
- Б місто, видолинок, дуб, поле
- В мед, гімназист, приятель, віконниця
- Г перукар, спосіб, жаль, плакса

3. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -а(-я) в рядку...

- А не вистачає хліб.., водій автомобіль..
- Б читання твор.., немає вітр..
- В кордони Гонконг.., кабіна трактор..
- Г віання час.., південь Урал..

4. У формі родового відмінка однини мають закінчення –у(-ю) всі іменники в рядку...

- А холодц..., ча..., час..., сторож...
- Б бинт..., тіл..., нож..., сир...
- В льон..., роял..., пирог..., порог...
- Г дощ..., нежит..., шампун..., очерет...

5. Усі іменники II відміни належать до однієї групи в рядку...

- А селянин, взірець, довголіття, рушник
- Б почуття, брат, жаль, вікно
- В університет, аврал, бригадир, вокзал
- Г листя, тюль, хрущ, очерет

6. Іменники, які знаходяться поза відмінами, містяться в рядку...

- А двері, кіно, кенуру, Моруа
- Б совість, дріт, мати, світ
- В сім'я, весна, друг, півень
- Г тигр, дитина, прізвище, піч

7. Правильно вжито форми прізвища, імені та по батькові в рядку...

- А зустрілися з Коваленко Оксаною Михайлівною
- Б відвідали Кремень Олега В'ячеславовича
- В домовилися з Посікайло Іваном Вікторовичем
- Г привіталися з Кубрак Віктором Васильовичем

- 8. Усі іменники пишуться з *не* разом у рядку...**
- А сірий, та не/вовк; не/уцтву – бій
  - Б це не/щастя, а горе; тяжкая не/воля
  - В не/сестра, а брат; надворі не/года
  - Г відчувати не/нависть; створює не/безпеку
- 9. Іменники, які в давальному відмінку однини мають закінчення *-еві*, містяться в рядку...**
- А кухар, аптекар, кар'єр, університет
  - Б марш, втікач, квач, відвідувач
  - В санітар, одержувач, лікар, поводитир
  - Г відбілювач, читач, муляр, звір
- 10. Усі іменники в орудному відмінку однини пишуться з подовженими приголосними в рядку...**
- А розповідь, папороть, ніч, мідь
  - Б тінь, вісь, молодість, скатерть
  - В суміш, піч, радість, кров
  - Г акварель, Об, область, гордість
- 11. Помилково вжито закінчення іменника в рядку...**
- А Щоб не захворіти на запалення легень, треба берегтися.
  - Б Ми з мамою завжди із задоволенням ходимо по виставкам.
  - В Над самою кручею росла невисока сосна.
  - Г Ні разу не був переможцем конкурсів чи лотерей.
- 12. Правильно записано всі іменники рядка...**
- А великих перегонів, двох статей, усіх мишей
  - Б наших учителів, цих дверей, флотилія кораблів
  - В гостинного Львову, білою глазуррю, літнього часу
  - Г щасливого путі, правильного дробу, моїм настроєм
- 13. У формі кличного відмінка правильно записано всі іменники рядка, ОКРІМ...**
- А Іване, Лідіє Андріївно, Софійко, синку
  - Б Аркадіє, кобзарє, чоловіку, мати
  - В сестрице, кумасю, душе, любове
  - Г місяцю, віро, земле, осене
- 14. Усі іменники в орудному відмінку однини мають закінчення *-єю* (*-єю*) в рядку...**
- А пуша, дорога, скатертина, груша
  - Б яблуня, стежка, тиша, мелодія
  - В історія, гуща, круча, вежа
  - Г тисяча, праця, рука, пісня

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між виділеними в реченнях іменниками та відмінами, до яких ті належать.

	<i>Відміна</i>		<i>Приклад</i>
1	I	А	Астеносфера складається з кам'яних порід .
2	II	Б	Вона містить залізо , магній і силікат.
3	III	В	Смуги джунглів і хвойних лісів не перетинаються.
4	IV	Г	Протягом останніх двох століть чисельність людства стрімко зростала.
		Д	Зазвичай навесні у тварин народжуються малята .

16. Установіть відповідність між відмінами та групами іменників, виділених у реченнях.

	<i>Відміна, група</i>		<i>Приклад</i>
1	I відміна, тверда група	А	Хортиця – найбільший острів на Дніпрі.
2	I відміна мішана група	Б	Найвища вершина Карпат і всієї України – гора Говерла.
3	II відміна м'яка група	В	Нью-Йорк побудовано на Атлантичному узбережжі .
4	II відміна мішана група	Г	Місто знаходиться на межі річок Гудзон та Іст-Рівер.
		Д	Джаз виник на початку XX століття .

17. Установіть відповідність між виділеними іменниками та членами речення, якими ті є.

	<i>Член речення</i>		<i>Приклад</i>
1	підмет	А	Територія парку становить майже 6000 км ² .
2	присудок	Б	Нафту там також видобувають зі свердловин.
3	додаток	В	Шатли сідали на висохле озеро Роджерс у Каліфорнії.
4	означення	Г	США – головний експортер кукурудзи.
		Д	У Далласі розташовані визначні науково-дослідні центри .

18. Установіть відповідність між виділеними іменниками та відмінками, у яких ті ужито.

	<i>Відмінок</i>		<i>Приклад</i>
1	давальний	А	Цей регіон представлений усіма країнами , через які проходить екватор.
2	знахідний	Б	Вони мають вулканічне походження .
3	орудний	В	На сході цей регіон омивають води Атлантичного океану.
4	місцевий	Г	Озеро Тітікака – одна з найцікавіших водойм світу .

		Д	У басейні Амазонки мешкають відомі всім акваріумістам риби.
--	--	---	---

Уважно прочитайте тексти А та Б, виконайте завдання 19-21.

Текст А

Італія – держава на півдні Європи, що лежить переважно на Апеннінському півострові та має форму чобота. Цей півострів сягає завдовжки 1100 км, а його найбільша ширина становить 240 м. Омиває Італію Середземне море.

На півночі країни простягаються Західні Альпи. Їхня найвища вершина, гора Монблан, розташована на кордоні Франції та Італії. З півночі на південь країну перетинають Апеннінські гори, які дещо поступаються Альпам.

Рівнинних територій в Італії дуже мало. Найбільша з них – Паданська рівнина на півночі. Саме по ній котять свої води По, найбільша з італійських річок, та її численні притоки.

Текст Б

Основні промислові осередки Італії сконцентровано на Паданській рівнині. Столицею автомобільного виробництва став Турин – велике індустріальне місто. Мілан знаний як важливий промисловий та фінансовий центр, а також столиця моди. На північному заході країни переважають малі та середні підприємства, що спеціалізуються на виробництві високоякісних товарів.

Флоренція – місто-скарбниця, де зібрано багато шедеврів італійського мистецтва епохи Відродження. Неаполь – місто з багатою історією, яке стоїть на березі бухти Неаполітанської затоки. У його музеях зберігається сила-силенна шедеврів давньогрецького й давньоримського мистецтва, а за 15 км від нього височіє активний вулкан Везувій.

19. Темою тексту А є...

- А розповідь про культурну спадщину Італії
- Б розповідь про географічне положення Італії
- В повідомлення про Апеннінський півострів
- Г зображенні італійської річки По та її приток

20. Головна думка тексту Б міститься в рядку...

- А Італія має визначні промислові й культурні центри.
- Б Італія – культурна столиця Європи.
- В Італія зберігає давньогрецькі та давньоримські традиції.
- Г Італійці пишаються своєю країною.

21. Спільні для обох текстів поняття містяться в рядку...

- А вулкан Везувій, Турин
- Б Апеннінський півострів, епоха Відродження
- В Паданська долина, Італія
- Г Альпи, Середземне море

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

- 1. До I відміни належать усі іменники, ОКРІМ...**
А тиша, планета, земля, пісня
Б межа, веселка, дума, рілля
В теля, земля, рівняння, площа
Г суддя, Микола, душа, теща
- 2. Усі іменники належать до IV відміни в рядку...**
А курча, каченя, читання, вода
Б тигриця, кишенья, ягня, птиця
В доля, хата, пташеня, тім'я
Г ім'я, козеня, ягня, маля
- 3. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -у (-ю)...**
А мороз..., піск..., ліс..., літопис..
Б народ..., інженер..., живопис..., яр..
В бал..., жовтн..., Харков..., Дуна..
Г окроп..., мир..., гопак..., Ніжин..
- 4. Закінчення –а (-я) в родовому відмінку однини мають усі іменники рядка...**
А нестерпного бол..., великого скарб..
Б видатного письменник..., сильного град..
В посушливого район..., нерозбірливого почерк..
Г славного бійц..., нестійкого долар...
- 5. Усі іменники II відміни належать до однієї групи в рядку...**
А велетень, кінець, край, писар
Б пісняр, зусилля, плащ, узбіччя
В Дніпро, скляр, школяр, ложе
Г іній, пляж, запорожець, еліксир
- 6. Не належать до жодної відміни всі іменники рядка...**
А суддя, вимога, комплекс, атлас
Б свиня, бульдог, історія, тема
В сани, таксі, купе, авокадо
Г вітання, курча, дівчатко, пальто
- 7. НЕПРАВИЛЬНО вжито форми прізвища, імені та по батькові в рядку...**
А повідомили Сідих Вікторію Семенівну
Б забрали у Коваленко Владислава Вікторовича
В відвідали Пуш Галину Іванівну
Г привіталися з Соколук Галиною Петрівною
- 8. Усі іменники пишуться з не разом у рядку...**
А не/одиниця, не/камінь, не/ук, не/роба

- Б не/чупара, не/діля, не/робство, не/зрадливість
В не/щастя, не/зло, не/повага, не/спокій
Г не/допалок, не/ласка, не/місце, не/врожай

9. Усі іменники мають зменшено-пестливий суфікс -ечк- (-ечк-), -ечок- (-ечок-) у рядку...

- А міш..чок, серп..чок, журавл..чок, кіш..чка
Б діж..чка, кач...чка, стеж..чка, копі..чка
В боч..чка, кра..чок, горщ..чок, Марі..чка
Г гапл..чок, нож..чки, верб..чка, вод..чка

10. Подовження приголосних в орудному відмінку однини НЕ відбувається в усіх іменниках рядка...

- А подорож, верф, зустріч, північ
Б фальш, кров, Білорусь, матір
В повість, радість, гордість, любов
Г височінь, блакить, кров, кількість

11. Помилково вжито закінчення іменника в рядку...

- А Як тебе не любити, Києве мій?
Б Узимку постійно борюся з нежиттю.
В Мені дуже подобаються герої цього мультфільму.
Г Товар уже розвезли по магазинах і кафе.

12. Правильно записано всі іменники рядка...

- А дзвінкою тишею, пахучою ваніллю, білою скатерттю
Б чорних ведмедів, великих саней, земних надр
В знайти свою мати, піти проти системи
Г по сніговим гіркам, на стрімкій вершині

13. У формі кличного відмінка правильно вжито всі іменники рядка...

- А Надіє Семенівна, Галино Вікторівна, батьку
Б теще, зять, вірносте, подруго
В Сергію Володимировичу, зоре, мисливцю
Г річко, весно, доце, Лесе

14. Усі іменники в орудному відмінку однини мають закінчення –ою в рядку...

- А груша, земля, суддя, фантазія
Б вода, суша, спина, непосида
В доброта, яблуня, юшка, спиця
Г дорога, школа, локшина, стрічка

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між виділеними в реченнях іменниками та відмінами, до яких ті належать.

	<i>Відміна</i>		<i>Приклад</i>
1	I	А	Для цієї зони характерна велика кількість опадів .
2	II	Б	Між екваторіальним і тропічним поясами лежать савани .
3	III	В	Більшість населення планети оселилась у двох поясах помірною клімату.
4	IV	Г	На півночі він межує з Мексикою.
		Д	Ведмедиця завжди захищатиме своїх ведмежат .

16. Установіть відповідність між відмінами та групами іменників, виділених у реченнях.

	<i>Відміна, група</i>		<i>Приклад</i>
1	I відміна тверда група	А	У кінці своєї місії шатли здійснювали посадку.
2	I відміна м'яка група	Б	Спейс-шатл – космічний корабель багаторазового використання .
3	II відміна м'яка група	В	Сьогодні в регіоні вирощують сою, арахіс і рис.
4	II відміна мішана група	Г	На півдні країни уздовж річок тягнуться великі рівнини.
		Д	У штаті Техас знаходяться великі родовища нафти.

17. Установіть відповідність між виділеними іменниками та членами речення, якими ті є.

	<i>Член речення</i>		<i>Приклад</i>
1	присудок	А	Лос-Анджелес – велике місто.
2	означення	Б	Саме в Лос-Анджелесі розташований Голлівуд.
3	додаток	В	Мауна-Лоа – найбільший наземний вулкан на планеті.
4	обставина	Г	Іншим важливим містом Каліфорнії є Сан-Франциско.
		Д	Традиційно в США поля засівають однією культурою.

18. Установіть відповідність між виділеними іменниками та відмінками, у яких ті ужито.

	<i>Відмінок</i>		<i>Приклад</i>
1	родовий	А	Острови Галапагос знані своїми унікальними флорою та фауною.

2	знахідний	Б	Це найбільш високогірне судноплавне озеро на Землі .
3	орудний	В	Під час карнавалу школи самби влаштовують показові виступи .
4	місцевий	Г	Цілі квартали утворюють кам'яні споруди .
		Д	Тут часто стаються руйнівні землетруси та виверження вулканів .

Уважно прочитайте тексти А та Б, виконайте завдання 19-21.

Текст А

Японський архіпелаг простягається дугою з північного сходу на південний захід і складається приблизно з 3400 дрібних островів. Найбільші з них – Хоккайдо, Хонсю, Кюсю та Сікоку – лежать близько один від одного та з'єднані між собою тунелями, мостами й дамбами. Столицю Японії Токіо з іншими великими містами країни сполучає швидкісна залізниця «Сінкансен». За годину її потяги долають понад 250 км.

Японія – переважно гірська країна: понад 500 гір мають висоту більше 2000 м. Найвища та, мабуть, найвідоміша – Фудзі (Фудзіяма) – активний вулкан. Найбільша японська рівнина Канто лежить уздовж тихоокеанського узбережжя. Грунт Канто дуже родючий, тому тут споконвіку вирощують рис.

Текст Б

Японські острови – це розташована над поверхнею моря частина підводного гірського пасма, що стоїть на стику Євразійської та Тихоокеанської плит. Через це Японія та навколишні території є сейсмічно активною зоною: тут часто стаються землетруси, а в морях виникають велетенські цунамі.

У Токійській затоці сейсмологи щороку фіксують понад 500 землетрусів.

Ще одна характерна риса Японії – численні вулкани. Їх у країні понад дві сотні, причому 17 із них досі активні.

З усіх боків Японський архіпелаг омивають Охотське, Східнокитайське та Японське моря і Тихий океан.

19. Японія відрізняється від інших країн (текст А) усіма ознаками, ОКРІМ...

- А країна складається з численних островів
- Б у країні є швидкісна залізниця
- В тільки в долині Канто вирощують рис
- Г у країні наявні активні вулкани, переважно гірська місцевість

20. Помилковим щодо тексту Б є твердження...

- А Японія з усіх боків омивається водами морів та океану
- Б у країні часто багато активних вулканів, тому тут сейсмічно активна зона
- В Японія знаходиться на гірському пасмі
- Г у країні землетруси бувають щороку

21. Спільні для обох текстів поняття містяться в рядку ...

- А швидкісна залізниця «Сінкансен», землетруси
- Б Токіо, Токійська затока
- В Японський архіпелаг, активні вулкани
- Г Тихий океан, Японія

Відповіді
Морфологія. Орфографія. Іменник: відмінювання, правопис.

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетентнісне ТЗ		
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Варіант 1	В	Б	А	Г	В	А	А	Г	Б	А	Б	А	Б	В	1-А 2-Б 3-Г 4-Д	1-Б 2-Г 3-Б 4-В	1-Д 2-Г 3-Б 4-А	1-Д 2-Б 3-А 4-В	Б	А	В
Варіант 2	В	Г	А	Г	А	В	Б	Б	Б	В	Б	Б	В	Г	1-Б 2-В 3-Г 4-Д	1-Г 2-А 3-Б 4-Д	1-В 2-Г 3-Д 4-Б	1-Д 2-В 3-А 4-Б	В	Б	В

Підсумкове тестування за I семестр

I варіант

1. Укажіть речення зі звертанням.

- А Слово – то мудрості промінь, слово – то думка людська (Олена Пчілка).
 Б Мова рідна, безумовно, святина роду і народу (О. Шевченко).
 В Мова – духовне багатство народу (В. Сухомлинський).
 Г Заспівай, матусю, колискову, я її передам у майбуття (О. Шевченко).

2. Укажіть речення із вставним словосполученням (деякі розділові знаки пропущено).

- А Чорнобаївка стала потужним «місцем сили» на мапі України.
 Б Хвалити долю встояла Вкраїна, і Перемога в кожен дім прийшла.
 В Настав той час, коли більше ніхто і ніколи у світі не переплутає УКРАЇНУ з московією!
 Г Милі й добрі дорослі зупиніть війну, а я кольоровими фарбами прикрашу для вас весну...

3. Установіть відповідність між схемою та реченням з однорідними членами речення (розділові знаки пропущено).

Схема		Речення	
1	... ○ , а ○ .	А	Весна іде красу несе.
2	... ○ , ○ .	Б	Любити і шанувати оспівувати і прославляти Україну здатен справжній українець.
3	○ і ○ , ○ і ○ ...	В	Рожеві білі червоні фіолетові мальви з давніх давен є оберегами української оселі.
4	○ , ○ , ○ , ○ - ус.	Г	Чорнобривці мальви півонія іриси ці квіти прикрашали кожную українську садибу.
		Д	На українському столі завжди є не тільки хліб а й сіль.

4. Який рядок складається лише зі стилістично забарвлених слів?

- А вуйко, ін'єкція, ланіти, хатина
 Б священик, премудро, молитва, келих
 В телефакс, марафон, хакер, марево
 Г провісник, благословен, злато, щебетушечка

5. Слово, ужите в переносному значенні, є у кожному словосполученні рядка...

- А червона калина, величне місто
 Б перешіптуються зорі, мріють дерева
 В холодна погода, холодний погляд

Г яскраве сонце, яскрава постава

6. Установіть відповідність між фразеологізмом та його тлумаченням.

Фразеологізм		Тлумачення	
1	стояти поперек	А	дрімати
2	авгієві стайні	Б	перешкоджати
3	стріляти очима	В	занедбаність
4	клювати носом	Г	звблювати
		Д	розмовляти

7. У якому рядку в усіх словах треба писати префікс *пре-*?

- А пр..добрий, пр..стол, пр..зидент, пр..зирство
- Б пр..звище, пр..мхливий, пр..мудрість, пр..хід
- В пр..білений, пр..кріплений, пр..багатий, пр..озірний
- Г пр..боркати, пр..звисько, пр..стиж, пр..бирати

8. Кожне слово пишеться разом у рядку...

- А контр/адмірал, далеко/східний, пів/яблука, пів/озера
- Б пів/острів, напів/спечений, жовто/гарячий, вужо/подібний
- В міні/спідниця, дерево/обробний, п'яти/поверховий, синьо/білий
- Г любо/дорого, мати/мачуха, пів/огірка, пів/Америку

9. НЕПРАВИЛЬНО поєднано прикметники з іменниками в рядку...

- А дикий динго, повновода Конго, моє таксі
- Б лікувальний алое, швидке кенгуру, біла тюль
- В сильний нежить, чудовий шампунь, пахуче рагу
- Г стигле манго, небезпечний кір, цей професор

10. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення *-у (-ю)*...

- А мороз.., піск.., ліс.., літопис..
- Б народ.., інженер.., живопис.., яр..
- В бал.., жовтн.., Харков.., Дуна..
- Г окроп.., мир.., гопак.., Ніжин..

11. Закінчення *-а (-я)* в родовому відмінку однини мають усі іменники рядка...

- А нестерпного бол... , великого скарб...
- Б видатного письменник... , сильного град...
- В посушливого район... , нерозбірливого почерк...
- Г славного бійц... , нестійкого долар...

12. Прочитайте текст і виконайте завдання.

Тепер свій Хатіко з'явився і в Україні...

1. Один із трагічних епізодів російсько-української війни важко переповідати, стримуючи емоції. Ця історія – про вірного собаку Ріні з *райцентра* Макарова на Київщині. Пес втратив свою опікунку, але чекає її на порозі дому майже місяць...

2. Три роки тому в Тетяни Задорожняк через хворобу не стало чоловіка. Відраду жінка знаходила у своєму чотирилапомому другові Ріні. Це – дуже розумний і напрочуд вірний пес породи акіта-іну. Як тільки бойові дії почали наближатися до Макарова, Тетяна вирішила виїхати з міста. Хотіла жінка забрати із собою і Ріні. Але...

3. Це було в середині березня. Вслухаючись у звуки вибухів за вікном, господиня з нетерпінням очікувала подругу, з якою планувала разом податися до західних областей. Аж тут раптом у хату ввірвалися російські окупанти. Один із головорізів-кадирівців жорстоко вбив жінку.

4. Від артилерійської канонади в місті Ріні втік з **дому**. А коли вибухи стихли, прибіг до рідного **двору** і звично приліг перед дверми, виглядаючи господиню. Ніхто не міг йому пояснити, що Тетяни вже немає серед живих...

5. Волонтери, які прийшли на це подвір'я після звільнення Макарова, спробували забрати “безгоспного” Ріні у притулок для тварин – але собака пручався. Він нікого до себе не підпускав. Усе сподівався, що Тетяна ось-ось з'явиться. Єдине, на що погодився виснажений до краю пес, – на порцію **корму**, що його завбачливо принесли люди.

6. Так і пильнує Ріні порожній, розграбований орками дім і сподівається почути знайомий голос...

7. Ця драма дуже нагадує події майже сторічної давнини в Японії. Цуценя породи акіта-іну подарували науковцю Хідесабуру Уено. Собака Хаті виріс у вірного друга: щоранку проводжав свого господаря на роботу, а ввечері на залізничній станції Сібуя зустрічав його. Одного разу професор не повернувся додому. Його спіткав інфаркт, після якого Хідесабуру Уено помер. Проте пес продовжував ходити на станцію – у надії побачити господаря. Ходив так щодня упродовж дев'яти років. Аж поки його не знайшли мертвим неподалік **перону**...

8. Вражені цією історією японці оголосили день жалоби за Хатіко (так пестливо почали називати померлого пса). Поховали його поруч з могилою господаря. Хатіко, як символу вірності, спорудили в Японії кілька пам'ятників. Про нього зняли фільми, написали книги. Розповіді про вірного собаку увійшли у шкільні хрестоматії Японії.

9. Тепер свій Хатіко з'явився і в Україні...

12.1. Укажіть абзац з виділеним словом, у якому допущено орфографічну помилку.

А	Б	В	Г
1	4	5	7

12.2. Укажіть усі абзаци, у яких є речення з однорідними означеннями.

А	Б	В	Г
2	3	4	6

12.3. Визначте прислів'я / приказки, які найкраще розкривають головну думку тексту.

А Кожний пес перед своїм порогом сміливий.

Б У вірності собаки не зрівняється навіть людина.

В І собака чує, хто його годує.

- Г Тільки людина, у якої є собака, відчуває себе людиною.
 Д Собака – найкращий друг людини.

II варіант

1. Укажіть речення зі звертанням.

- А Хто нікчемну душу має, то така ж у нього мова (*Леся Українка*).
 Б Друзі, бережіть чистоту мови, не забруднюйте, бо мова – то ваше обличчя! (*О.Шевченко*).
 В Мова – то серце народу: гине мова – гине народ (*І. Огієнко*).
 Г Бринить-співає наша мова, чарує, тішить і п'янить (*О. Олесь*).

2. Укажіть речення із вставним словом (деякі розділові знаки пропущено).

- А Для нас у ріднім краї навіть дим солодкий та коханий.
 Б Кожен українець запам'ятає ранок 24 лютого, який почався словами «Вставай, війна почалася».
 В Якщо у свободи є ім'я, то це Україна.
 Г Я безумовно син вільної країни, і волю не віддам катам.

3. Установіть відповідність між схемою та реченням з однорідними членами речення (розділові знаки пропущено).

Схема		Речення	
1	... ○ , а ○ .	А	Вінок захищав дівчину від лихого ока нечистої сили.
2	... ○ , ○ .	Б	Український вінок зі стрічками знак ясного мирного неба над головою оберіг від усього поганого і недоброго.
3	○ і ○ , ○ і ○ ...	В	Легенди і перекази казки і пісні розповідають про вінок.
4	○ , ○ , ○ , ○ - ус.	Г	Український вінок не просто прикраса а оберіг.
		Д	Ритуальні звичайні магичні лікувальні такі віночки існували в Україні.

4. Який рядок складається лише зі стилістично забарвлених слів?

- А ходити, тинятися, швендяти, бігти
 Б співати, читати, уславляти, щебетушечка
 В байдикувати, реготуха, злато, волоцюга
 Г приєднатися, рученька, охайний, вечірка

5. Слово, ужите в переносному значенні, є в кожному словосполученні рядка...

- А золоті руки, достиглі ягоди
 Б тихий голос, черства душа
 В операційне поле, поле діяльності
 Г золота обручка, плаксива осінь

6. Установіть відповідність між фразеологізмом та його тлумаченням.

Фразеологізм		Тлумачення	
1	ускочити вище халяв	А	насміхатися
2	розбити глека	Б	спати
3	пускати шпильки	В	посваритися
4	давати хropaка	Г	мандрувати
		Д	набратися неприємностей

7. У якому рядку в усіх словах треба писати префікс *при-* ?

- А пр..єднати, пр..тулити, пр..міський, пр..крити
Б пр..рва, пр..старий, пр..гнати, пр..фікс
В пр..смачний, пр..звисько, пр..освященство, пр..мхливий
Г пр..нижений, пр..дивно, пр..зент, пр..шити

8. Кожне слово пишеться разом у рядку...

- А фото/апарат, пів/Ялти, лісо/степ, пів/села
Б фото/виставка, пів/місяць, земле/коп, напів/фабрикат
В пів/аркуша, кисло/солодкий, пів/України, кіно/палац
Г лісо/воз, пів/куля, сон/трава, полу/мисок

9. НЕПРАВИЛЬНО поєднано прикметники з іменниками в рядку...

- А отруйна цеце, маленький колібрі, кумедний собака
Б корисна боржомі, велика кольрабі, пахуча салямі
В нестерпна біль, алергічна нежить, велике кенгуру
Г картопляне пюре, рожеве безе, світове турне

10. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення *-а(-я)* в рядку...

- А не вистачає хліб.., водій автомобіл..
Б читання твор.., немає вітр..
В кордони Гонконг.., кабіна трактор..
Г віяння час.., південь Урал..

11. У формі родового відмінка однини мають закінчення *-у(-ю)* всі іменники в рядку...

- А холодц..., ча..., час..., сторож...
Б бинт..., тіл..., нож..., сир...
В льон..., роял..., пирог..., порог...
Г дощ..., нежит..., шампун..., очерет...

12. Прочитайте текст і виконайте завдання.

Тепер свій Хатіко з'явився і в Україні...

1. Один із трагічних епізодів російсько-української війни важко переповідати, стримуючи емоції. Ця історія – про вірного собаку Ріні з *райцентру* Макарова на Київщині. Пес втратив свою опікунку, але чекає її на порозі дому майже місяць...

2. Три роки тому в Тетяни Задорожняк через хворобу не стало чоловіка. Відраду жінка знаходила у своєму чотирилапомому другові Ріні. Це – дуже розумний і напрочуд вірний пес породи акіта-іну. Як тільки бойові дії почали наближатися до Макарова, Тетяна вирішила виїхати з міста. Хотіла жінка забрати із собою і Ріні. Але...

3. Це було в середині березня. Вслухаючись у звуки вибухів за вікном, господиня з нетерпінням очікувала подругу, з якою планувала разом податися до західних областей. Аж тут раптом у хату ввірвалися російські окупанти. Один із головорізів-кадирівців жорстоко вбив жінку.

4. Від артилерійської канонади в місті Ріні втік з **дома**. А коли вибухи стихли, прибіг до рідного **двора** і звично приліг перед дверми, виглядаючи господиню. Ніхто не міг йому пояснити, що Тетяни вже немає серед живих...

5. Волонтери, які прийшли на це подвір'я після звільнення Макарова, спробували забрати “безгоспного” Ріні у притулок для тварин – але собака пручався. Він нікого до себе не підпускав. Усе сподівався, що Тетяна ось-ось з'явиться. Єдине, на що погодився виснажений до краю пес, – на порцію **корму**, що його завбачливо принесли люди.

6. Так і пильнує Ріні порожній, розграбований орками дім і сподівається почути знайомий голос...

7. Ця драма дуже нагадує події майже сторічної давнини в Японії. Цуценя породи акіта-іну подарували науковцю Хідесабуру Уено. Собака Хаті виріс у вірного друга: щоранку проводжав свого господаря на роботу, а ввечері на залізничній станції Сібуя зустрічав його. Одного разу професор не повернувся додому. Його спіткав інфаркт, після якого Хідесабуру Уено помер. Проте пес продовжував ходити на станцію – у надії побачити господаря. Ходив так щодня упродовж дев'яти років. Аж поки його не знайшли мертвим неподалік **перону**...

8. Вражені цією історією японці оголосили день жалоби за Хатіко (так пестливо почали називати померлого пса). Поховали його поруч з могилою господаря. Хатіко, як символу вірності, спорудили в Японії кілька пам'ятників. Про нього зняли фільми, написали книги. Розповіді про вірного собаку увійшли у шкільні хрестоматії Японії.

9. Тепер свій Хатіко з'явився і в Україні...

12.1. Укажіть абзац з виділеним словом, у якому допущено орфографічну помилку.

А	Б	В	Г
1	4	5	7

12.2. Укажіть усі абзаци, у яких є речення з однорідними присудками.

А	Б	В	Г
2	3	4	6

12.3. Визначте вислови, які найкраще розкривають головну думку тексту.

А В історії цивілізації куди більше прикладів собачої вірності, ніж людської. *Олександр Поуп*

Б Собака є єдина тварина, вірність якого непохитна. *Ж. Бюффон*

В Якби тільки люди могли любити, як собаки, світ став би раєм. *Джеймс Дуглас*

Г За твоїм ставленням до собаки, я довітуюсь, яка ти людина. *А.Боссе*

Д Тільки вірна собака залишається вірною нам до кінця. *Конрад Ц.Лоренц*

Відповіді

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12.1	12.2	12.3
Варіант 1	Г	Б	1-Д 2-А 3-Б 4-Г	Г	Б	1-Б 2-В 3-Г 4-А	А	Б	Б	А	Г	А	А,Г	Б,Д
Варіант 2	Б	Г	1-Г 2-А 3-В 4-Д	В	В	1-Д 2-В 3-А 4-Б	А	Б	В	А	Г	Б	В,Г	Б,Д

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Прикметники змінюються...

- А за родами, числами, особами
- Б за числами і відмінками
- В за родами, числами і відмінками
- Г за родами, відмінками

2. У якому рядку всі слова є прикметниками?

- А зелений, зелень, зелено, зеленіти
- Б домашній, ніжність, ніжний, широко
- В працюючий, гірко, переможений, якісно
- Г якісний, світлий, осінній, батьків

3. У якому рядку всі прикметники якісні?

- А шкільний, сільський, Петрів, білий
- Б ведмежий, осиний, осінній, добрий
- В кращий, сивий, успішний, кривий
- Г дівочий, золотий, студентський, вечірній

4. Кожен прикметник пишеться з -нн- у рядку...

- А стін..ий, напружен..ий, кохан..ий, зміін..ий
- Б незрівнян..ий, неказан..ий, туман..ий, щоден..ий
- В нужден..ий, гречан..ий, качин..ий, студен..ий
- Г бджолин..ий, вовнян..ий, медвян..ий, дерев'ян..ий

5. Кожен прикметник пишеться з дефісом у рядку...

- А рудо/волосий, високо/авторитетний, біло/сніжний, темно/зелений
- Б кінно/спортивний, воле/любний, воєнно/політичний, темно/сірий
- В термо/ядерний, приватно/власницький, чорно/білий, кисло/солоний
- Г українсько/німецький, ніжно/синій, серцево/легеневий, інженерно/економічний

6. Не потребує редагування речення...

- А Мій товариш – найкращий футболіст шкільної команди.
- Б Він пішов самою короткою стежкою.
- В Задача розв'язана більш простішим способом.
- Г Сукня виглядала найбільше вишуканою.

7. Суфікс -ов- пишеться в словах рядка...

- А бурштин..вий, оксамит..вий, борщ..вий, смуш..вий
- Б обряд..вий, волошк..вий, марш..вий, лоз..вий
- В ясен..вий, яблун..вий, криц..вий, вуглец..вий
- Г гай..вий, нуль..вий, цибул..вий, калин..вий

8. Не з прикметниками пишеться разом у рядку...

- А вуж не/отруйний; вуж не/страшний
Б я не/самотній; не/всипущий трудар
В не/стримна навала; не/доступні відомості
Г не/ледачий, а працювитий; не/озорий шлях

9. Букву *е* треба писати в усіх словах рядка...

- А гарн..нький, чорняв..нький, посушл..вий, зелен..нький
Б смагляв..нький, бідолашн..нький, смілив..нький, тверд..нький
В бабус..н, посушл..вий, солодес..нький, примарл..вий
Г мінлив..нький, велич..нький, сумирн..нький, посушл..вий

10. Усі відносні та присвійні прикметники вжито в значенні якісних у рядку...

- А василькові очі, томатний сік, кам'яний поріг
Б сільський учитель, ведмежа послуга, золоті руки
В золотий голос, медові очі, вовчий характер
Г золота каблучка, дитячий сміх, улесливий погляд

11. Прикметник виконує синтаксичну роль означення в реченні...

- А Сонце не могло пробитись крізь вікові дерева.
Б Ніч була дивовижна і земна...
В Світ робиться сухий і прагматичний.
Г Результати дослідів можуть бути несподіваними.

12. Прикметники, що закінчуються на *-ський* можна утворити від географічних назв...

- А Суми, Путивль, Сиваш, Червоноград
Б Карпати, Туреччина, Словаччина, Умань
В Волноваха, Волинь, Прага, Конотоп
Г Черкаси, Київ, Запоріжжя, Полтава

13. Прикметник правильно вжитий у формі найвищого ступеня порівняння (складена форма) у реченні...

- А Сьогодні ти заспівав саме найкраще.
Б Навесні птахи клопочуться старанніше.
В Треба поводитися стриманіше.
Г Ця вправа складніша за інші.

14. Повна нестягнена форма прикметника є в реченні рядка...

- А Зоре моя вечірняя, зійди над горою.
Б Калина є унікальною лікарською рослиною.
В Усюди вчуваються мені сумовиті перебори кобзи.
Г Пливе човен води повен.

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між групою або формою виділеного прикметника та прикладом.

Прикметник		Приклад	
1	твердої групи	А	Осіньна ніч короткою здається.

2	м'якої групи	Б	Чужа хата така, як свекруха <i>лихая...</i>
3	субстантивовані	В	Від сучасних подій залежить розвиток <i>майбутнього</i> .
4	повної нестягненої форми	Г	Стояв <i>тихий</i> , погожий ранок.
		Д	Пливе човен, води повен.

16. Установіть відповідність між розрядами прикметників та реченнями.

<i>Розряди прикметників</i>		<i>Речення</i>	
1	тільки якісні	А	Шевченко став першим духовним послом України в далеких світах.
2	тільки відносні	Б	Тарас Шевченко народився на українській землі, під українським небом.
3	тільки присвійні	В	Навесні черешні одягнуть білі сукні.
4	якісні та відносні	Г	Серед гілок дерев ми помітили соловейкове гніздечко.
		Д	Одне слово, про батькову кузню йшла гучна слава.

17. Установіть відповідність між способом творення прикметників та прикладом.

<i>Спосіб творення</i>		<i>Приклад</i>	
1	складання	А	Незабаром ми побачили привокзальний майданчик.
2	префіксально-суфіксальний	Б	Неподалік було побудовано п'ятиповерховий будинок.
3	суфіксальний	В	Вечір був казковий.
4	префіксальний	Г	Прадавній ліс шумів непривітно.
		Д	Ми підійшли до операційної.

18. Установіть відповідність між морфологічною характеристикою прикметника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	відносний, родовий відмінок, однина	А	У всякого своя доля і свій шлях <i>широкий</i> .
2	якісний, називний відмінок, однина	Б	Лунні октави <i>дальніх</i> голосів запише обрій у вечірній простір.
3	присвійний, знахідний відмінок, множина	В	<i>Степові</i> кургани сивіють на видноколі.
4	якісний, родовий відмінок, множина	Г	Головною характеристикою <i>Запорізької</i> республіки був щирий демократизм.
		Д	Пам'ятаю <i>бабусині</i> приказки.

Уважно прочитайте наведений нижче текст та виконайте завдання 19 – 21 до нього.

Вода – найпоширеніша речовина на нашій планеті. Близько 70–75 відсотків Землі вкрито водою, саме тому її називають Блакитною Планетою. Без води неможливе життя не тільки людини, а й інших живих істот. Якщо без їжі людина може прожити декілька тижнів, то без води лише кілька днів. Здавалося б, ми знаємо про воду все, але насправді вчені продовжують досліджувати властивості води й роблять дивовижні відкриття.

Розгляньмо деякі цікаві факти про воду.

1. Загальний об'єм води на Землі становить близько 326 мільйонів кубічних кілометрів.
2. Вода у світі переважно солоня (майже 97 %) або ж непридатна для пиття. Ще 2 % зосереджено в крижаних шапках і льодовиках. Таким чином, від загальної маси води залишається лише 1 відсоток для всіх потреб людства – сільськогосподарських, житлових, виробничих, суспільних і особистих. Це вода підземних водоносних джерел, річок і прісних озер.
3. Усі живі істоти більш ніж на половину складаються з води. Тіло дорослої людини містить 66 % води. А при народженні вода становить приблизно 80% від загальної маси тіла дитини.
4. Людині потрібно як мінімум 1,5 літра води на добу, але не вся вона обов'язково повинна надходити в рідкій формі, деяку кількість рідини ми отримуємо разом із прийомом їжі. За все життя людина споживає близько 35 тонн води.
5. Здоровя людина може випити близько трьох літрів (48 склянок) води в день. Проте пам'ятайте, надмірне вживання води занадто швидко може призвести до водної інтоксикації.

19. Оберіть до тексту найбільш влучний заголовок.

- А Вода – складник планети й людини
- Б Вода на Блакитній Планеті
- В Роль прісної води
- Г Вода для людини

20. Відповідно до тексту правильними є всі твердженнями, ОКРІМ...

- А Без води людина не проживе й тижня.
- Б На планеті об'єм прісної води становить 1%.
- В Надмірне споживання води може призвести до негативних наслідків.
- Г Здоровій людині щодня треба пити 3 літри води.

21. Оберіть із поданого переліку лише фразеологізми.

1. Хоч з лиця воду пий
2. Як з лисиці вода
3. Кип'ятити воду
4. Не розлий вода
5. Варити воду
6. Піти по воду

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Прикметник в реченні найчастіше є...

- А означенням
- Б додатком
- В обставиною
- Г будь-яким членом речення

2. У якому рядку всі слова є прикметниками?

- А привітний, білий, твердий, падаюче
- Б європейський, зимовий, морський, запашний
- В суворий, добрий, потемнілий, сірість
- Г зеленуватий, шкільний, швидко, синява

3. У якому рядку всі прикметники відносні?

- А сірий, світлий, буденний, Василів
- Б синій, жовто-коричневий, дзвінкий, популярний
- В дешевий, байдужий, молодий, свекрушин
- Г кам'яний, сільський, сусідній, гречаний

4. Кожен прикметник пишеться з *-ни-* у рядку...

- А гуман..ий, качин..ий, погодин..ий, лебедин..ий
- Б беззакон..ий, осін..ій, багатогран..ий, сон..ий
- В потомствен..ий, солом'ян..ий, морквян..ий, прощен..ий
- Г соколин..ий, невин..ий, мільйон..ий, шален..ий

5. Кожен прикметник пишеться разом у рядку...

- А біло/зубий, буряко/збиральний, лісо/захисний, жовто/гарячий
- Б торгово/промисловий, військово/спортивний, греко/католицький, військово/полонений
- В латино/американський, високо/рентабельний, психолого/педагогічний, суспільно/корисний
- Г загально/освітній, плодово/овочевий, складно/сурядний, південно/західний

6. Не потребує редагування речення...

- А Калина цвіте більш буйніше і розкішніше.
- Б Ми пішли самим коротшим шляхом.
- В Роботу виконано щонайкраще.
- Г Дніпро більш ширший за Прип'ять.

7. Суфікс *-ев-(-єв-)* пишеться в прикметниках рядка...

- А песц..ва шуба, берез...вий сік
- Б квітк..вий луч, зор..вий центр
- В сосн..вий ліс, ліщин..ві кущі
- Г свинц..вий дощ, овоч..вий суп

8. Не пишеться з прикметниками разом у рядку...

- А не/високий паркан; не/озорий степ
- Б не/стримний натиск; не/холодний, а гарячий

В мова не/повторна; ліс не/густий
Г хліб не/білий; Хома не/вірний

9. Букву *и* треба писати в усіх словах рядка...

А грайл..венький, чепурн..нький, уважн..нький, сором'язл..венький
Б улесл..венький, пахуч..нький, послужл..венький, вуз..сенький
В сонлив..нький, мляв..нький, рум'ян..нький, дрібн..нький
Г грайл..венький, полохл..венький, зворушл..вий, посушл..вий

10. Усі відносні та присвійні прикметники вжиті у значенні якісних у рядку...

А золоті пшениці, лісячий характер
Б весняний день, народна пісня
В хоровий спів, Сергіїв олівець
Г широкий шлях, струнка берізка

11. Прикметник виконує синтаксичну роль присудка у реченні...

А Встала весна і чорну землю сонну розбудила.
Б Була чудова травнева ніч.
В Родова пам'ять – явище унікальне.
Г На весь світ уславилась українська ніч.

12. Прикметники, що закінчуються на *-зький*, можна утворити від географічних назв...

А Вінниця, Львів, Суми, Чернівці
Б Рівне, Ковель, Житомир, Луцьк
В Прага, Гаага, Париж, Запоріжжя
Г Кривий Ріг, Харків, Одеса, Ніжин

13. Прикметник, правильно вжитий у формі найвищого ступеня порівняння (складена форма) у реченні...

А Працею людина сильна і красива.
Б Сонце не могло пробитися крізь вікові дерева.
В Найвища краса – краса вірності.
Г Найбільш спритним виявився Федько.

14. Коротка форма прикметника є в реченні рядка...

А Та світи ж ти нам в дорозі, ясен місяць, угорі.
Б Обжинки – народний звичай святкування закінчення жнив.
В Ой, сивая зозуленька усі сади облітала.
Г Прийшла радісна, гомінка і пахуча весна.

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між групою або формою прикметника та прикладом.

Прикметник		Приклад	
1	твердої групи	А	Старий слів на вітер ніколи не кидав.
2	м'якої групи	Б	Серед полів і лісів у ярах буяє царство трав.

3	у значенні іменника	В	Гострее словечко коле сердечко.
4	повної нестягненої форми	Г	Мову можна порівняти з безкраім могутнім океаном...
		Д	Лукавий чоловік словами любить, а ділами губить.

16. Установіть відповідність між розрядами прикметників та реченнями.

<i>Розряди прикметників</i>		<i>Речення</i>	
1	тільки якісні	А	На шибках маленьких вікон грають промені ясні.
2	тільки відносні	Б	Я й досі пам'ятаю бабусині казки.
3	тільки присвійні	В	Бондарський промисел вимагав від ремісника майстерності.
4	якісні та відносні	Г	А на покуті понад дерев'яним столом і сивий Бог у срібних шатах, і Шевченко, і козак Мамай.
		Д	Запорожці гадки не мали про намір ворога.

17. Установіть відповідність між способом творення прикметників та прикладом.

<i>Спосіб творення</i>		<i>Приклад</i>	
1	складання	А	Лісовою доріжкою ідуть батько і син.
2	префіксальний	Б	Ягоди мають кисло-солодкий смак.
3	префіксально-суфіксальний	В	Прибережна смуга заросла лататтям та осокою.
4	суфіксальний	Г	Дихаю найдорожчим у світі повітрям.
		Д	Яничари через відчинену хвіртку тихо зайшли на територію Січі.

18. Установіть відповідність між морфологічною характеристикою прикметника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	називний відмінок однини	А	Людина цінує солов'я не тільки за гарний спів.
2	знахідний відмінок однини	Б	Зеленіє, вмивається дрібною росою.
3	родовий відмінок однини	В	Була чудова травнева ніч.
4	орудний відмінок однини	Г	Мова українського народу розвивається і збагачується.
		Д	Віддавши наказ, хан своїм військом оточив усю Січ.

Уважно прочитайте наведений нижче текст та виконайте завдання 19 – 21 до нього.

Вода – найпоширеніша речовина на нашій планеті. Близько 70-75 % Землі вкрито водою, саме тому її називають Блакитною Планетою. Без води неможливе життя не

тільки людини, а й інших живих істот. Якщо без їжі людина може прожити декілька тижнів, то без води лише кілька днів. Здавалося б, ми знаємо про воду все, але вчені продовжують досліджувати властивості води й роблять дивовижні відкриття.

Розгляньмо деякі цікаві факти про воду.

1. При замерзанні вода розширюється на 9% і перетворюється на лід. Він легший за воду, тому й плаває на її поверхні.
2. Вода постійно переробляється. Зараз на Землі її стільки ж, як і тоді, коли планета була утворена. Вода з вашого крана може містити ті ж молекули, які пили динозаври.
3. 780 000 000 людей живуть без чистої питної води. Так, більше однієї третини населення Африки не має доступу до безпечної питної води. 75 % людей у Латинській Америці й Карибському басейні страждають від хронічного зневоднення через її низьку якість.
4. Приблизно 80 % хвороб в усьому світі пов'язані із забрудненою водою. Саме вона вбиває більше дітей, ніж війна, малярія, СНІД і дорожньо-транспортні пригоди разом узяті.
5. 90 % усіх підземних систем у великих містах Китаю забруднені. 80 % найбільших річок цієї країни настільки деградували, що в них більше не розвивається водна флора і фауна. 75 % річок і озер Індії теж забруднені настільки, що їх води не можуть використовуватися для пиття й купання.

19. Оберіть до тексту найбільш влучний заголовок.

- А Забруднення води
- Б Вода та наслідки її забруднення
- В Вода на планеті
- Г Властивості води

20. Відповідно до тексту правильними є всі твердженнями, ОКРІМ...

- А Дослідники продовжують вивчати властивості води.
- Б Усі хвороби в людей виникають через забруднену воду.
- В Низька якість води спричиняє хронічне зневоднення організму.
- Г Вода важча за лід.

21. Оберіть із поданого переліку лише фразеологізми.

1. Набрати води в рот
2. Піти за водою
3. Розлити воду
4. Носити воду в мисці
5. Товкти воду в ступі
6. Кип'ятити воду

Відповіді
Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки,
синтаксична роль

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетентні існе ТЗ			
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Варіант 1		В	Г	В	Б	Г	А	Б	В	Б	В	А	А	Г	А	1-Г 2-А 3-В 4-Б	1-В 2-Б 3-Г 4-А	1-Б 2-А 3-В 4-Г	1-Г 2-А 3-Д 4-Б	А	Г	1,4,5
Варіант 2		А	Б	Г	Б	А	В	Г	А	Г	А	Б	В	Г	А	1-Д 2-Г 3-А 4-В	1-А 2-В 3-Б 4-Г	1-Б 2-Г 3-В 4-А	1-В 2-А 3-Г 4-Б	Б	Б	1,2,5

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

- 1. Укажіть, у якому рядку всі числівники кількісні.**
А п'ять, шістдесят другий, чотири, вісім
Б троє, кільканадцять, сімсот десять, вісімдесят
В четвертий, двійко, багато, кількасот
Г десятеро, чотири, шостий, двохсотий

- 2. Укажіть, у якому рядку всі числівники складені.**
А три четвертих, вісімсот, десять, сорок сім
Б четверо, три сьомих, одинадцятро, шестеро
В сто сорок один, чотириста три, двадцять п'ять, шістсот сім
Г мільярд, тисяча сто, шість, вісімсот

- 3. Буква *и* на місці пропусків пишеться в усіх словах рядка...**
А чотири метр.., три гектар.., дві десятих метр..
Б чотири словник.., півтора кілометр.., два комп'ютер..
В десять цілих і шість десятих відсотк.., три човн.., чотири контейнер..
Г три зошит.., чотири фломастер.., два кілограм..

- 4. М'який знак пишеться у числівниках рядка...**
А тр..х, міл..ярд, дев'ят..сот, чотир..ох
Б шіст.., двадцят.. вісім, сорок дев'ят.., п'ят..сот
В кіл..кадесят.., дванадцят.., шіст..надцят.., шіст..сот
Г одинадцят.., дев'ят.., чотир..ом, п'ят..ма

- 5. Іменник уживається із закінченням *-ів* у словосполученні з числівником.**
А багато (віз)
Б одинадцять (яблука)
В шість (межа)
Г п'ять (громадяни)

- 6. У якому рядку всі числівники збірні?**
А шістнадцятро, сім, шестеро, сорок два
Б троє, четверо, трійко, обидва
В шостий, дев'ять, тисяча, двійко
Г одинадцятро, вісімнадцятро, сто три, п'ять

- 7. У якому рядку всі числівники збірні?**
А четверо курчат, восьмеро коней, двійко хлопчиків
Б сім картоплин, одинадцять кілометрів, шестеро хлопців
В чотири метри, вісім кошиків, троє дверей
Г семеро телят, дві подруги, обидві постаті

- 8. Словосполучення побудовані правильно у рядку...**
- А троє учениць, чотири яблука, вісім кошків
 Б двоє вікон, одинадцять козаків, троє дверей
 В четверо столів, двоє імен, обидва друзів
 Г два братів, три сестри, двоє ножиць
- 9. Усі числівники змінюються за родами, числами та відмінками у рядку...**
- А десять, двадцять п'ятий, тисячний, сім
 Б десятий, сто сорок восьмий, мільйонний, сто
 В восьмий, четвертий, дев'ятсотий, тисячний
 Г триста, сорок п'ять, триста п'ятий, сімсот
- 10. Збірний числівник є у рядку...**
- А сто
 Б кількадесят
 В півтора
 Г двійко
- 11. У якому висловлюванні допущена помилка у вживанні іменника з числівником?**
- А два місяці, п'яте лютого
 Б десятеро кошенят, три імені
 В п'ять рідних брати, двоє сестер
 Г п'ятеро друзів, третина ящика
- 12. У якому рядку всі числівники пишуться разом?**
- А вісімдесят/шостий, двадцяти/п'яти/мільйонний
 Б сорок/восьмий, сто/тисячний
 В шістсот/сьомий, триста/шостий
 Г двадцяти/мільярдний, сто/сотий
- 13. У якому рядку правильно записані відмінкові форми кількісних числівників?**
- А сороками сімома, восьмистам сорока
 Б п'ятдесятьом чотирьом, п'ятистам шістьом
 В двадцятьома сімома, сороками п'ятьма
 Г восьмистам п'ятдесяти трьом, дев'яностами
- 14. У якому рядку правильно записані відмінкові форми порядкових числівників?**
- А першою, двісті сімдесят третього, вісімдесят третьої
 Б шостому, двадцять восьмим, десятого, сімох
 В п'ятдесяти, однієї, сорок сьомому
 Г сорока восьмого, двадцять дев'ятої

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між розрядом, формою числівника та прикладом.

<i>Числівник</i>		<i>Приклад</i>	
1	кількісний збірний	А	Дві берези біля двору поклонилися до ніг.
2	порядковий	Б	Семеро одного не ждуть.
3	власне кількісний простий	В	Третій попросив води.
4	власне кількісний складний	Г	Де ж видано, щоб на буряках робочому по тридцять копійок в день!
		Д	Сотня козаків зайняла оборону.

16. Установіть відповідність між характеристикою числівника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	кількісний в орудному відмінку	А	на дев'яноста шістьох
2	порядковий у родовому відмінку	Б	п'ятсот сімдесят восьмого
3	кількісний у місцевому відмінку	В	вісімдесятьома сімома
4	кількісний у давальному відмінку	Г	трьомстам шістдесятюм
		Д	сто двадцять п'ятим

17. Установіть відповідність між характеристикою числівника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	кількісний у називному відмінку	А	Три шляхи широкії докупи зійшлися.
2	порядковий у родовому відмінку	Б	Жінка тримає дім за три кути, а чоловік – за один.
3	кількісний в орудному відмінку	В	Знай свій рід до сьомого коліна.
4	кількісний у знахідному відмінку	Г	Коло самої греблі проти млина стояла стара дубова церква з п'ятьма банями.
		Д	Двом учням доручили виготовити будиночок для птахів.

18. Установіть відповідність між характеристикою числівника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	кількісний у знахідному відмінку	А	Потяглися в небі перші пташині ключі.
2	порядковий у родовому відмінку однини	Б	Їду з другом до третього друга в гості.
3	порядковий у називному відмінку множини	В	Двом школам шефи запропонували допомогу.
4	кількісний у давальному відмінку	Г	Мала мати двох синів.
		Д	Перший підійшов до командира.

Уважно прочитайте текст, розгляньте таблицю й виконайте завдання 19 – 21.

1. Так звана Червона книга Міжнародного союзу охорони природи (МСОП) дає перелік видів живих істот, яким загрожує зникнення. Це є критичним показником нашого впливу на природу.

2. Ученими було оцінено таких майже 100 000 видів. Із них понад чверті загрожує вимирання, починаючи від лемурів Мадагаскару до земноводних, таких як жаби й саламандри, і рослин, зокрема хвойних та орхідей.

3. Така оцінка не є остаточною, і ми навіть достеменно не знаємо, скільки тварин, грибів і рослин є на нашій планеті. Цифри коливаються від приблизно **двох мільйонів** видів до одного трильйона, але більшість експертів каже про 11 мільйонів видів або менше.

4. Учені вважають, що Земля рухається до "масового вимирання" – шостого за останні півмільярда років.

Кожен четвертий вид перебуває під загрозою зникнення

За оцінкою Червоної книги МСОП

*Серед оцінюваних видів - омари, прісноводні краби, прісноводні раки та прісноводні креветки

Джерело: Червона книга МСОП

БІБІ

19. Укажіть абзац, у якому висловлено думку про нищівний вплив людини на природу.

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

20. Віднайдіть цифровий відповідник виділеному числівнику в третьому абзаці.

- А 20000
- Б 200000
- В 2000000
- Г 20000000

21. Виберіть прислів'я, яке найточніше передає ідею бережливого ставлення до природного середовища планети.

- А Природа – одному мати, другому – мачуха.
- Б З природою живи в дружбі, то й буде вона тобі у службі.
- В Лісом ходи – під ноги диви.
- Г Багато лісу – не губи, мало лісу – бережи.
- Д Не бережеш паростки – не побачиш і дерева.

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. У якому рядку всі числівники порядкові?

- А другий, кільканадцятий, сьомий, одна тисяча сімсот сорок восьмий
- Б дев'ять, три четвертих, дві десятих, шість
- В дев'яносто, вісімдесят сьомий, чотирьох, п'ять

- Г тридцять вісім, стосотий, кількадесят, тридцятий
- 2. У якому рядку всі числівники складені?**
 А сорок, дванадцять, двадцяттеро, сімдесят
 Б двадцять один, сімдесят перший, сто сім, дві тисячі
 В кількасот, сорок два, сто чотири, сім
 Г сто п'ятдесят, дві п'ятих, двоє, сімдесятий
- 3. Буква *a* пишеться в усіх числівниках рядка...**
 А дві третіх гектар., десятеро учн..
 Б чотири відсотк., два з половиною метр..
 В три портрет., одна ціла вісім сотих центнер..
 Г одна друга відсотк., півтора кілометр..
- 4. М'який знак пишеться у числівнику рядка...**
 А двадцят..., шіст...десят, сім...десят, тр...ома
 Б п'ят...сот, п'ять...сотих, міл...йон, сім...сот
 В тридцят...два, дев'ят..., п'ят...ма, чотир...охсот
 Г тр...мастами, двадцят...два, вісім...десят сім, п'ятнад...цятеро
- 5. Іменник вживається із закінченням *-ей* у словосполученні з числівником...**
 А дванадцять (стаття)
 Б двоє (суддя)
 В кількадесят (ящик)
 Г шістдесят (відсоток)
- 6. У якому рядку всі числівники збірні?**
 А сто тридцять, чотирмастами, троє, двадцять
 Б одна ціла три десятих, десять, вісімсот сорок, дев'яносто
 В двійко, трійко, тринадцяттеро, тридцяттеро
 Г сто п'ятдесят, двадцять п'ятий, сто сорок сьомий
- 7. У якому рядку всі числівники збірні?**
 А двоє хлопчиків, четверо курчат, восьмеро переможців
 Б троє ножиць, четверо вікон, шість тарілок
 В п'ятірко телят, двоє лошат, двадцять кошків
 Г п'ятдесят вісім стільців, двадцяттеро шевців, вісім картоплин
- 8. Укажіть, у якому рядку словосполучення побудовані правильно.**
 А троє медсестер, два яблука
 Б три чверті гектарів, четверо коней
 В півтора склянки, третя парта
 Г двоє майстрів, вісім синів
- 9. Усі числівники змінюються за родами, числами та відмінками у рядку...**
 А сімсот вісімдесят, сорок четвертий, п'ять, десять
 Б сімдесят дев'ять, п'ятірко, двадцять, сорок вісім
 В дев'яносто сьомий, перший, кількасотий, тисячна

Г тридцятєро, другий, сто сорок п'ять, одна друга

10. Віднайдіть збірний числівник.

- А обидві
- Б триста тридцять шостий
- В сорок сім
- Г три цілих і вісім сотих

11. У якому висловлюванні допущена помилка у вживанні іменника з числівником?

- А три чверті об'єму, обидві подруги
- Б чотирнадцять жоржин, одна сота процентів
- В двійко мандрівників, чотири сторони
- Г два чоботи, сім мішків

12. У якому рядку всі числівники пишуться разом?

- А двісті/сорок/сім, сімсот/десятий
- Б сто/двадцять/п'ять, вісімсот/сімдесятий
- В двадцяти/мільйонний, один/мільйон
- Г сто/двадцяти/п'яти/тисячний, семи/мільярдний

13. У якому рядку неправильно записані відмінкові форми кількісних числівників?

- А п'ятьмастами, сімнадцяти, вісімнадцятьох, п'ятьома
- Б сороками п'ятьма, семидесяти двох, стома
- В одною цілою п'ятьма сотими, чотирма, двомстам, однією
- Г вісімсот тридцять, вісьмастами п'ятдесятьма, сьомастами, двома

14. У якому рядку неправильно записані відмінкові форми порядкових числівників?

- А п'ятим, двадцять сьомою, дев'яносто дев'ятим
- Б першою, сімдесят шостими, сорок сьомі
- В двадцятьма, третьою, ста першої, сорока восьмої
- Г восьмої, десятою, дев'яносто сьомі, сорок восьмий

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між розрядом, формою числівника та прикладом.

Числівник		Приклад	
1	власне кількісний простий	А	Поруч стояв десятиповерховий будинок.
2	порядковий	Б	Двоє синів в гостях у діда – з'їхались додому.
3	кількісний збірний	В	Учні шостого класу перемогли в змаганні.
4	власне кількісний складний	Г	Сьогодні я отримав «одинадцять».
		Д	Сім ятерів – ні одної риби.

16. Установіть відповідність між характеристикою числівника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	кількісний у давальному відмінку	А	двадцятьом сімом
2	порядковий в орудному відмінку	Б	сто тридцять сьомим
3	кількісний в орудному відмінку	В	тридцять п'ятий
4	кількісний у родовому відмінку	Г	дев'ятьмастами двадцятьма чотирма
		Д	восьмисот сорока п'ятьох

17. Установіть відповідність між характеристикою числівника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	збірний у називному відмінку	А	Першим українським космонавтом за роки незалежності став Леонід Каденюк.
2	кількісний у давальному відмінку	Б	Троє хлопців нашої школи стали переможцями спортивних змагань з легкої атлетики.
3	порядковий в орудному відмінку однини чоловічого роду	В	Спортивний одяг видали сімдесятьом туристам.
4	кількісний в орудному відмінку	Г	Поміж трьома тоненькими берізками кремезний дубок .
		Д	Двадцятитонний грузовик покотився бруківкою далі.

18. Установіть відповідність між характеристикою числівника та прикладом.

<i>Характеристика</i>		<i>Приклад</i>	
1	порядковий у називному відмінку	А	Багач! Його сусіда чотирма волами оре!
2	власне кількісний у називному відмінку	Б	Одна голівешка в печі гасне, а дві в полі горять.
3	кількісний в орудному відмінку	В	В одному селі жив чоловік.
4	кількісний у місцевому відмінку	Г	Минув мій рік шістнадцятий, сімнадцятий починаю.
		Д	Семеро відважних залишилися тримати оборону.

Уважно прочитайте текст, розгляньте таблицю й виконайте завдання 19 – 21.

1. Так звана Червона книга Міжнародного союзу охорони природи (МСОП) дає перелік видів живих істот, яким загрожує зникнення. Це є критичним показником нашого впливу на природу.

2. Ученими було оцінено таких майже 100 000 видів. Із них понад чверті загрожує вимирання, починаючи від лемурув Мадагаскару до земноводних, таких як жаби й саламандри, і рослин, зокрема хвойних та орхідей.

3. Така оцінка не є остаточною, і ми навіть достеменно не знаємо, скільки тварин, грибів і рослин є на нашій планеті. Цифри коливаються від приблизно двох мільйонів

видів до одного трильйона, але більшість експертів каже про 11 мільйонів видів або менше.

4. Учені вважають, що Земля рухається до "масового вимирання" – шостого за останні півмільярда років.

Кожен четвертий вид перебуває під загрозою зникнення

За оцінкою Червоної книги МСОП

Земноводні
40%

Хвойні дерева
34%

Рифові корали
33%

Акули і скати
31%

Деякі ракоподібні*
27%

Ссавці
25%

Птахи
14%

*Серед оцінюваних видів - омари, прісноводні краби, прісноводні раки та прісноводні креветки

Джерело: Червона книга МСОП

BBC

19. Укажіть абзац, у якому висловлено думку про глобальну екологічну катастрофу планети.

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

20. Віднайдіть цифровий відповідник виділеному числівнику в четвертому абзаці.

- А 50000
- Б 500000
- В 5000000
- Г 500000000

21. Виберіть прислів'я, яке найточніше передає ідею бережливого ставлення до природного середовища планети.

- А Сонце гріє, сонце сяє — вся природа воскресає.
- Б Природа не терпить пустоти.
- В У саду без квітів і солов'ї не співають.
- Г Ліс – не школа, але багато чому може навчити.
- Д До природи не носи шкоди.

Відповіді
Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки,
синтаксична роль

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетентнісні ТЗ		
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Варіант 1	Б	В	Г	Г	А	Б	А	Б	В	Г	В	Г	Б	А	1-Б 2-В 3-А 4-Г	1-В 2-Б 3-А 4-Г	1-А 2-В 3-Г 4-Б	1-Г 2-Б 3-А 4-В	А	В	Б
Варіант 2	А	Б	Г	В	А	В	А	Г	В	А	Б	Г	Б	В	1-Д 2-В 3-Б 4-Г	1-А 2-Б 3-Г 4-Д	1-Б 2-В 3-А 4-Г	1-Г 2-Б 3-А 4-В	Г	Г	Д

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Займенник – це ...

- А самостійна частина мови, що вказує на предмет і відповідає на питання хто? що?
- Б самостійна частина мови, що вказує на ознаки, кількість, але не називає їх
- В самостійна частина мови, що вказує на ознаку
- Г самостійна частина мови, яка вказує на особу, предмет, ознаку, кількість, але не називає їх

2. Займенники *наш, ваш* змінюються...

- А за відмінками і числами
- Б за особами
- В за родами, числами та відмінками (подібно до прикметників)
- Г за відмінками (подібно до іменників)

3. Віднайдіть речення, у якому неправильно вжито займенник (співвідноситься водночас із різними словами).

- А Я п'ю тебе, сонце, твій теплий цілющий напій.
- Б І піснею сонце віта тракторист, що рідною лине землею.
- В Хтось шукає правди, та не всяк її творить.
- Г Справа майстра боїться, а інший майстер – справи.

4. До одного розряду належать займенники у рядку...

- А цей, хтось, декому, ніякий
- Б стільки, ні в кого, мого, самий
- В тобою, вас, на ньому, у нас
- Г собі, з нею, нічийм, казна-якого

5. Відносний займенник вжито в реченні рядка...

- А Здавалося хлопцю, що не скоро прийде літо.
- Б Кого б мені запитати, кого б попросити?
- В Яке дерево, такий і плід.
- Г Іду веселий сам-один, де впало небо біля жита.

6. Словосполучення з особовим займенником третьої особи множини є в рядку...

- А відвідали його, працювали з нею
- Б відпочивав з ними, ходили до нього
- В дивились на неї, лікували його
- Г її кімната, підійшли до тебе

7. Вказівний займенник є в реченні рядка...

- А Тепер цей будинок має п'ять поверхів.
- Б На кожному поверсі по ряду світлих просторих вікон.

- В Усе готове.
Г Штукатури теж закінчили свою роботу.

8. Особовий займенник третьої особи однини є в реченні...

- А І щось похмуро говорили чоловіки.
Б Якась неуважна сьогодні Галинка.
В Юрась взяв на себе обов'язок учитися на добре і на відмінно.
Г Мати забила з розпачу, а жінки обступили її – тішили.

9. Займенники, що співвідносяться з числівниками, складають рядок...

- А вони, себе, хто, що
Б скількись, казна-скільки, котрий, котрийсь
В їхній, той, цей, дечий
Г дехто, дещо, хто-небудь, що-небудь

10. Разом пишуться займенники у рядку...

- А хто/сь, де/який, аби/чий, ні/хто
Б казна/хто, будь/кого, що/небудь, хтозна/стільки
В аби/в/кого, де/в/кого, хтозна/до/кого, аби/з/ким
Г ні/в/кого, аби/що, де/кого, кого/небудь

11. Зворотний займенник себе вжито в родовому відмінку в реченні...

- А Вона даремно намагалася заспокоїти себе.
Б Важливо поважати самого себе.
В Вони люблять тільки себе.
Г У глибині серця він був критичним до себе.

12. Скільки займенників ужито в поданому реченні?

Я народ, якого правди силу ніхто не переможе.

- А два
Б три
В чотири
Г п'ять

13. Який розряд виділеного займенника?

І розкриваються тайни, віками не відомі, і любов царюватиме в кожному домі.

- А означальний
Б відносний
В питальний
Г вказівний

14. Неозначений займенник у називному відмінку однини є у реченні...

- А Заросли шляхи тернами на тую країну...
Б Мабуть, я її навіки, навіки покинув...
В Мій Боже милий! Як хотілось, щоб хто-небудь мені сказав хоч слово мудре...
Г Хіба самому написати-таки посланіє до себе...

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між розрядами займенників та прикладами.

<i>Розряди</i>		<i>Приклади</i>	
1	особові	А	декого, хтось, будь-яким, казна в кого
2	означальні	Б	його, у нього, з нами, на ній
3	неозначені	В	цей, це, ці, той, отой
4	відносні	Г	що, який, скільки, хто
		Д	самий, всякого, інші, кожен

16. Установіть відповідність між граматичною формою виділеного займенника та реченням.

<i>Граматична форма займенника</i>		<i>Речення</i>	
1	присвійний в орудному відмінку однини	А	По <i>всій</i> землі рівняйте стежку правді!
2	означальний у місцевому відмінку однини	Б	Пусте, що на шляху <i>моєму</i> терни.
3	відносний у родовому відмінку множини	В	Єсть такі у світі речі, від <i>яких</i> душа сія.
4	присвійний у місцевому відмінку однини	Г	Листя стиха шелестіло над <i>моєю</i> головою.
		Д	Буду <i>я</i> навчатись мови золотої у травивеснянки, у гори крутої.

17. Установіть відповідність між написанням займенників та прикладом.

<i>Написання</i>		<i>Приклад</i>	
1	разом	А	Де/хто зовсім не зацікавлений у нашій перемозі.
2	окремо	Б	Скоро почну виконувати ін...ше завдання.
3	через дефіс	В	Я зробив тільки те, що будь/хто інший зробив би на моєму місці.
4	з м'яким знаком	Г	О краю рідний! Твою красу ні/з/чим, ні/з/чим я не зрівняю.
		Д	У кого рід свій є і пісня є, для того в ц..ому світі щастя досить.

18. Установіть відповідність між синтаксичною роллю виділеного займенника та реченням.

<i>Синтаксична роль займенника</i>		<i>Речення</i>	
1	підмет	А	Цвіт <i>в моєму</i> серці, ясний цвіт-первоцвіт, ти той цвіт, мій друже
2	додаток	Б	Ти, дівчино, <i>не моя</i> .
3	присудок (іменний)	В	<i>Ми з тобою</i> поруч стежкою йдемо.
4	означення	Г	Учитель підійшов <i>до нього</i> й поцікавився успіхами.
		Д	Гарні були чоботи, <i>у них</i> я й прийшов до школи.

ПРИТЧА ПРО ЩАСТЯ

1. Сиділо Щастя в ямі.
2. Проходив повз чоловік, побачив Щастя і попросив у нього багато грошей. 3. Щастя виконало його прохання – і він пішов щасливий. 4. Проходив другий чоловік, побачив Щастя і попросив красиву дівчину за дружину. 5. Щастя виконало і його прохання – і він пішов щасливий зі своєю красунею дружиною. 6. Одного разу до ями підійшов молодий хлопець. 7. Він подивився на Щастя, але не став нічого вимагати, а запитав:
  8. – Тобі-то, Щастя, чого хочеться?
  9. – Вибратися звідси, – відповіло Щастя.
  10. Хлопець допоміг йому вибратися і пішов своєю дорогою, а Щастя побігло за ним.

Джерело: http://halamaj.blogspot.com/p/blog-page_26.html

- 19. Укажіть речення, у якому використано займенники відповідних розрядів і в такій послідовності: особовий-присвійний-особовий.**

- А 3
- Б 5
- В 7
- Г 8
- Д 10

- 20. Віднайдіть у 2 реченні займенник і визначте його відмінок.**

- А Р.в.
- Б Д.в.
- В З.в.
- Г О.в.
- Д М.в.

- 21. Виберіть прислів'я, яке найкраще передає ідею тексту.**

- А Щастя у кожного своє, проте найвеличніше в милосердних.
- Б Не родись багатий та вродливий, а родись при долі та щасливий.
- В Справжнє щастя завжди попереду.
- Г Як щастя буде, доля сама прийде.
- Д Кожен сам кує щастя своє.

Варіант 2

У завданні 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

- 1. Займенник має розрядів...**

- А 7
- Б 8
- В 9
- Г 10

- 2. У реченні займенник може виступати...**

- А частиною присудка

- Б будь-яким членом речення
- В обставиною, додатком та означенням
- Г тільки підметом та додатком

3. Віднайдіть речення, у якому неправильно вжито займенник (співвідноситься водночас із різними словами).

- А В'ються жайворонки над ожилими полями, і в небо здіймається їхній спів.
- Б Матері кожної дитини жаль, бо якого пальця не вріже, то все болить.
- В Життя любить тих, хто з ним бореться, а нищить тих, хто йому піддається.
- Г Зима намалювала на склі візерунки, а вони засяяли чарівними вогниками.

4. До одного розряду належать займенники в рядку...

- А нам, вами, у нього, з нею
- Б чийм, свого, кожним, наш
- В будь-що, якийсь, хто?, кого?
- Г абиякий, її, тебе, нікого

5. Питальний займенник вжито в реченні рядка...

- А І старий заплакав, як побачив на коневі такого юнака.
- Б Де наш отаман Гамалія, отаман завзятий?
- В Невеликій три літа марно пролетіли...
- Г Що ти несеш в Україну в латаній торбині?

6. Словосполучення з особовими займенниками третьої особи однини є в рядку...

- А її помешкання, прийти до нього
- Б розповісти про них, потоваришували з нею
- В побачили його, привітати її
- Г її очі, його прізвище

7. Присвійний займенник ужито в реченні рядка...

- А Його портрет у мене на столі.
- Б У тім слові – гордість матері за сина...
- В Хто вперше побував у космосі?
- Г Ми добре знаємо, хто вперше побував у космосі.

8. Особовий займенник першої особи множини вжито в реченні рядка...

- А Прийшов він до брата та й питається...
- Б Якась ви неуважна сьогодні.
- В Ніколи я не бачив стільки дичини.
- Г Ми підготували і провели вечір «У сім'ї єдиній».

9. Займенники, що співвідносяться з прикметниками, складають рядок...

- А скількох, цьому, його, собою
- Б моє, мою, цими, котрий
- В абияким, іншого, будь у кого, хтось
- Г дехто, комусь, абичим, скільки-небудь

10. Через дефіс пишуться займенники в рядку...

- А будь/чий, кого/небудь, казна/хто, хтозна/хто
- Б де/хто, від/будь/кого, хто/сь, кому/сь
- В казна/чим, ні/якого, аби/чим, будь/чийм
- Г ні/в/кого, аби/якому, де/хто, що/сь

11. Зворотний займенник себе в давальному відмінку вжитий у реченні рядка...

- А У себе в душі шукала спокій.
- Б Я завжди гарної думки про себе.
- В Пишаюся собою, бо цього року досяг усього, чого бажав.
- Г І багата я, і вродлива я, та не маю собі пари.

12. Скільки займенників ужито в поданому реченні?

Що взяв я з собою в ту далеку дорогу?

- А два
- Б три
- В чотири
- Г п'ять

13. Який розряд виділеного займенника?

Щоб жити – ні в кого права не питаюся

- А заперечний
- Б питальний
- В особовий
- Г зворотний

14. Відносний займенник у називному відмінку однини вжито в реченні...

- А Усе прокинулось від зимового сну.
- Б Добре тому, хто має батька, бо в батька найтепліша хатка.
- В Ніщо не гріє так серця, як рідна мова.
- Г Ластівочко сизокрила, звідкіля ти прилетіла?

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між розрядами займенників та прикладами.

<i>Розряди</i>		<i>Приклади</i>	
1	заперечні	А	цією, тес, цей, отой
2	особові	Б	ніщо, ні в кого, ніякого, нічиєю
3	неозначені	В	абихто, деякі, хтось, казна-чийми
4	вказівні	Г	у нього, ними, нас, мені
		Д	моя, твій, свої, їхній

16. Установіть відповідність між граматичною формою виділеного займенника та реченням.

<i>Граматична форма займенника</i>		<i>Речення</i>	
1	присвійний у родовому відмінку однини жіночого роду	А	Жити щасливо мусить <i>кожна</i> людина.

2	питальний у знахідному відмінку	Б	<i>Ніхто</i> без подиву не міг глянути на волошкові очі.
3	заперечний у називному відмінку	В	Уже заходило сонце, коли Богдан, шулячись усередині, підійшов до <i>своєї</i> хати.
4	особовий у називному відмінку	Г	Де <i>ти</i> ходиш, моя доле?
		Д	<i>Що</i> бачу я в далекому просторі?

17. Установіть відповідність між написанням займенників та прикладом.

<i>Написання</i>		<i>Приклад</i>	
1	разом	А	Чи судили кого/небудь за вбивство рослини?
2	окремо	Б	Густі тумани огортають вс...ю землю.
3	через дефіс	В	Хто/сь попереду заспівав пісню.
4	із м'яким знаком в середині слова	Г	Хоч є що з'їсти, та будь/з/ким не хочеться сісти.
		Д	До н..ого повільно підійшла косуля.

18. Установіть відповідність між синтаксичною роллю виділеного займенника та реченням.

<i>Синтаксична роль займенника</i>		<i>Речення</i>	
1	підмет	А	<i>Хтось</i> тихенько зайшов до хати.
2	означення	Б	Брехнею <i>весь</i> світ пройдеши, а назад не вернешся.
3	присудок (іменний)	В	Вузька стежка привела <i>її</i> на широку галявину.
4	додаток	Г	Ми з тобою просто – <i>ти і я</i> .
		Д	Розуміння шукайте <i>в собі</i> .

Уважно прочитайте текст і виконайте завдання 19 – 21.

Джерело: <https://crello.com/uk/unlimited/stock-photos/294755698/stock-photo-happy-mother-giving-apple-daughter/>

ПРИТЧА ПРО ЯБЛУКА

1. Маленька дівчинка тримала в руках два яблука. 2. Її мама м'яко і з посмішкою запитала свою маленьку принцесу: «Мила, ти не могла б дати своїй матері одне з двох яблук?»

3. Дівчинка протягом декількох секунд дивилася на маму та раптом надкусила одне яблуко, а потім швидко інше.

4. Жінка відчула, як посмішка застигає на її обличчі, але вона намагалася не видати своє розчарування.

5. Вона засмутилася, що її улюблена донечка не побажала з нею ділитися.

6. І раптом дівчинка простягнула одне з надкушених яблук і сказала: «Мамо, візьми ось це, воно більш солодке!»

Джерело: http://halamaj.blogspot.com/p/blog-page_26.html

19. Укажіть речення, у якому використано займенники відповідного розряду і в такій послідовності: присвійний-особовий-присвійний.

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

20. Віднайдіть у 3 реченні займенник і визначте його відмінок.

- А Р.в.
- Б Д.в.
- В З.в.
- Г О.в.
- Д М.в.

21. Виберіть прислів'я, яке найкраще передає ідею тексту.

- А Не дарунок дорогий, а дорога любов.
- Б Жадібність – всякому горю початок.
- В Не роби передчасних висновків! Те, що незрозуміло, потрібно з'ясувати (Конфуцій).
- Г Запитай від серця, і дістанеш відповідь від серця (індіанська мудрість).
- Д Дорожче срібла і злата душа, що щедрістю багата.

Джерела:

<http://vidpoviday.com/prislivya-ta-prikazki-pro-zhadibnist>

http://allforchildren.com.ua/proverb_liberality1.htm

Відповіді

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетентнісне ТЗ		
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Варіант 1	Г	В	Б	В	В	Б	А	Г	Б	А	Г	Б	А	В	1-Б 2-Д 3-А 4-Г	1-Г 2-А 3-В 4-Б	1-А 2-Г 3-В 4-Д	1-В 2-Г 3-Б 4-А	Д	А	А
Варіант 2	В	Б	А	А	Г	В	А	Г	Б	А	Г	В	А	Б	1-Б 2-Г 3-В 4-А	1-В 2-Д 3-Б 4-Г	1-В 2-Г 3-А 4-Д	1-А 2-Б 3-Г 4-В	Г	В	В

Підсумкове тестування за II семестр

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

- 1. Який рядок складається лише зі стилістично забарвлених слів?**
  - А значення, вештатися, летіти, чепурний
  - Б крихітка, хмаринка, говорити, щебетушечка
  - В зирити, збіговисько, лепетати, сестронька
  - Г здоровило, хихикати, мрія, хоробрий

- 2. Віднайдіть рядок, у якому фразеологізми означають «обдурити».**
  - А вибити з колії, зробити великі очі
  - Б ввести в оману, замилювати очі
  - В ловити гав, мастити словами
  - Г сісти в калюжу, заварити кашу

- 3. У похідних словах НЕМАЄ помилок у рядку...**
  - А парубоцький, французський, бородянський
  - Б заводський, галицький, боягуський
  - В цюрихський чиновницький, карпатський
  - Г товаризький, гутницький, баскський

- 4. Усі слова пишуться з дефісом у рядку...**
  - А е/квиток, бал/маскарад, день/другий
  - Б кінець/кінцем, веб/сайт, плодово/ягідний
  - В ліво/бережний, міні/пекарня, більш/менш
  - Г одним/одна, смс/повідомлення, смарт/годинник

- 5. НЕПРАВИЛЬНО узгоджено прикметники з іменниками в рядку...**
  - А козацьке бароко, тонка вуаль, щільна тюль
  - Б сильний нежить, затяжна мігрень, коричневе кашне
  - В оптовий продаж, далека путь, зубний біль
  - Г рожевий фламінго, ліричне інтермецо, духмяна ваніль

- 6. Усі іменники у формі орудного відмінка однини мають закінчення -єю в рядку...**
  - А орхідея, задача, вівця
  - Б яблуня, акація, душа
  - В тиша, стеля, мілина
  - Г вежа, каша, вишня

- 7. НЕПРАВИЛЬНО вжито форми прізвища, імені та по батькові в рядку...**
  - А концерт Павла Білоноженко
  - Б роман Івана Багряного

- В вдячність Оксані Пилипенко
- Г кабінет Ярослави Козачук

8. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -а(-я) в рядку...

- А контури ромб., приміщення університет..
- Б танцювати гопак., на березі Світяз..
- В збиратися щовівторк., давального відмінк..
- Г берегами Дністр., розвиток сюжет..

9. У формі кличного відмінка правильно записано всі іменники рядка, ОКРІМ...

- А любий братику, тітонько, Семеній Тетяно
- Б сестро Галино, Дніпре, Ніна Віталіївно
- В шановний колего, друже Сергію, лікарю
- Г пані Оксано, волонтере, серце

10. Буква "и" на місці пропусків пишеться в усіх словах рядка...

- А три громадянин., двадцять два студент..
- Б чотири лимон., півтора рок..
- В сорок три відсотк., чотири мішк..
- Г дві цілих три десятих відсотк., закупили дві тонн..

11. У якому рядку правильно записані відмінкові форми кількісних числівників?

- А шестидесяти вісьмом, тридцяти п'ятьом
- Б двадцяти трьом, сорока п'яти
- В семистами сьома, сто двадцяти
- Г дев'яностами двома, п'ятдесяти одному

12. У якому словосполученні допущена помилка у вживанні іменника з числівником?

- А дві сьомі відра, з п'ятого лютого, тисяча років
- Б багато книжок, півтори години, шостий ряд
- В два з половиною вагони, четверо дверей, одна друга площі
- Г четверо лошат, півтора метри, одна друга торта

13. Віднайдіть речення, у якому неправильно вжито займенник.

- А Від усієї картини віє чимось пісенним.
- Б Багато вмів мій дідусь робити.
- В Тарас бере свою валізу і йде.
- Г Біля його зібрався цілий натовп цікавих.

14. Разом пишуться усі займенники в рядку...

- А де/хто, ні/про/що, ні/хто, казна/скільки
 Б аби/хто, не/аби/який, ні/який, що/сь,
 В аби/який, ні/що, хтозна/до/кого, аби/ким
 Г де/кого, аби/чий, ні/скільки, аби/з/ким

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між способами словотвору та прикладами.

Спосіб словотвору		Приклади	
1	основоскладання	А	помешкання
2	префіксально-суфіксальний	Б	хід
3	словоскладання	В	хімчистка
4	безафіксний	Г	перейти
		Д	відеокарта

16. Установіть відповідність між виділеними іменниками та членами речення, якими ті є.

Члени речення		Виділені іменники	
1	підмет	А	Ми пішли на леваду білити <i>рушника</i> .
2	присудок	Б	Кілька чоловіків і <i>дітвора</i> товпилися на ганку.
3	додаток	В	Здавалося, дзвонять десь у <i>лузі</i> .
4	означення	Г	Невже моя пісня <i>не хвиля</i> ?
		Д	Налилося літо пахощами <i>квітів</i> .

17. Установіть відповідність між граматичною формою виділеного займенника та реченням.

Граматична форма займенника		Речення	
1	особовий в орудному відмінку множини	А	Нудний день до вечора, коли робити <i>нічого</i> .
2	заперечний в родовому відмінку однини	Б	<i>Комусь</i> цікава така точка зору Марії.
3	присвійний в орудному відмінку множини	В	Кожна майстриня пишається <i>своїми</i> роботами.
4	неозначений в давальному відмінку однини	Г	<i>Таким</i> красивим був зараз цей куточок всесвіту.
		Д	Вітер підхоплював листки й кружляв <i>ними</i> по подвір'ю.

18. Установіть відповідність між групою слів за значенням та прикладом.

Слова за значенням		Приклади	
1	синоніми	А	Ненавидять в мені мою скажену силу, ненавиджу я слабкості свої.
2	антоніми	Б	Гірлянди тьмяного намиста на гіллях яблуні вились.

3	пароніми	В	Марко теревенив і розп'ятував цілу дорогу.
4	омоніми	Г	Костянтин Мороз вирішив розвіяти сумні думки й вийти на мороз.
		Д	Ціле місто – це суцільна пам'ятка. Чи не в кожному місті стоїть пам'ятник Тарасу Шевченку.

Уважно прочитайте текст і виконайте завдання 19 – 21 до нього.

Наші колядки та щедрівки

Кажуть, українець співає цілий рік і цілий вік. Справді, якщо уявити все багатство українського фольклору, то стає зрозуміло: пісня – це душа нашого народу. У скарбниці народної творчості є найрізноманітніші пісні, а саме: веснянки, колискові, чумацькі, рекрутські, стрілецькі, весільні тощо. Українська пісня – це хвала природі, і рідній землі, і життю.

З давніх-давен чарівні мелодії супроводжували різні обряди. Особливо яскравими серед обрядових пісень є колядки та щедрівки. Крім релігійної тематики, ці пісні возвеличують сили природи: сонце, місяць, дощ, вітер. Але найяскравіше в зимових піснях – це опис господаря, його родини та якнайщиріші побажання на наступний рік. «На щастя, на здоров'я, на новий рік, щоб вам родило ліпше, як торік!» – радісно вигукують колядники. І ми щиро віримо: так обов'язково буде!

Неймовірним є також той факт, що ці пісні ніколи не старіють, вони завжди ..., бо миттєво вбирають у себе сучасні події. А мелодія нашого «Щедрика», оформлена Миколою Леонтовичем та перекладена англійською мовою, стала всесвітньо відомим символом Різдва і звучить на всіх континентах.

За «Народним календарем»

19. Відповідно до тексту правильними є всі твердження, ОКРІМ...

- А Пісня – це душа українського народу.
- Б Українці співали пісень під час різних обрядів.
- В У колядках та щедрівках возвеличується тільки господар та його родина.
- Г «Щедрик» Миколи Леонтовича відомий на весь світ.

20. На місці пропуску в першому реченні останнього абзацу має бути слово...

- А важливі
- Б актуальні
- В яскраві
- Г творчі

21. Укажіть абзац, який найбільше відповідає заголовку тексту.

- А 1
- Б 2

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Який рядок складається лише зі стилістично забарвлених слів?

- А перлінка, плавати, веселий, машинка
- Б чолов'яга, корінчик, горлати, страховисько
- В збіговисько, приєднатися, стеблина, зелений
- Г цибати, ластівочка, дівчисько, йти

2. Фразеологізми означають «ледарювати, нічого не робити» в усіх рядках, ОКРІМ...

- А баглаї бити, собак ганяти
- Б горобцям дулі давати, сидні справляти
- В і за холодну воду, дурня клеїти
- Г байдики бити, носом клювати

3. У словах іншомовного походження НЕМАЄ помилок у рядку...

- А спагеті, принтер, Чилі
- Б імбир, чабата, хоббі
- В бароко, ін'єкція, чіпси
- Г Віфлеєм, джинси, панно

4. Усі слова пишуться разом у рядку...

- А гіпер/активний, одним/одна, нано/технології
- Б кримсько/татарський, віце/капітан, смарт/годинник
- В честь/честю, драм/театр, супер/герой
- Г відео/камера, кібер/простір, пін/код

5. НЕПРАВИЛЬНО узгоджено прикметники з іменниками в рядку...

- А гіркий полин, безмірна розкіш, широке шосе
- Б безкрайї степ, смачна кольрабі, цікаве шоу
- В гарний поні, сильна накип, руйнівне торнадо
- Г гучний ярмарок, тонка вуаль, жовте таксі

6. Усі іменники у формі орудного відмінка однини мають закінчення -ою в рядку...

- А краса, ванна, печера
- Б волошка, сукня, сльоза
- В книжка, тиша, вишня
- Г акація, бруківка, миша

7. НЕПРАВИЛЬНО вжито форми прізвища, імені та по батькові в рядку...

- А усмішка Марини Лященко

- Б виставка Архипа Куїнджі
- В розмова з Вадимом Карп'яком
- Г бій Володимира Кличко

8. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -у(-ю) в рядку...

- А контури квадрат..., піти до магазин..
- Б на сторінках фейсбук..., вулиці Харков..
- В тарілка борщ..., посеред ліс..
- Г наслідки ураган..., за кермом комбайн..

9. У формі кличного відмінка правильно записано всі іменники рядка, ОКРІМ...

- А Карте, Софіє Михайлівно, людино
- Б архітекторе, друже Андрію, Тоня
- В гаю, тише, бабусю Наталю
- Г княже Ярославе, Максиме Петровичу, Україно

10. ПРАВИЛЬНО утворено форми ступенів порівняння прикметників у рядку...

- А дорожча за всіх, самий точний, біліший
- Б якнайвищий, кращий, більш високий
- В вужчий, найслабший, менш глибокий
- Г щонайвищий, найбільш талановитий, найпоганіший

11. У якому рядку ПРАВИЛЬНО записані відмінкові форми кількісних числівників?

- А тридцятьма двома, двохсот п'ятнадцяти
- Б сорок шести, вісімдесяти семи
- В сто сімдесятьма чотирма, двадцяти двом
- Г дев'яноста трьох, п'ятидесяти п'яти

12. У якому словосполученні допущена помилка у вживанні іменника з числівником?

- А кількасот сторінок, півтора року, три лимони
- Б семеро хлопців, півтора метра, восьмий день
- В дві п'ятих площі, двадцять чотири пасажери, сім саджанців
- Г трое школярів, одна третя склянки, два харків'янини

13. Віднайдіть речення, у якому НЕПРАВИЛЬНО вжито займенник.

- А У кожної людини є заповітна мрія.
- Б За дверима почулись чийсь кроки.
- В Я впевнений, що доля випускників у своїх руках.
- Г Біля нього зібрався цілий натовп цікавих.

14. З дефісом пишуться всі займенники в рядку...

- А хтозна/які, казна/хто, який/небудь
 Б скільки/небудь, хтозна/з/чим, хтозна/чийого
 В будь/що, будь/у/кого, казна/скільки
 Г який/сь, бозна/скількиох, хто/небудь

У завданнях 15-18 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між способами словотвору та прикладами.

Спосіб словотвору		Приклади	
1	основоскладання	А	купівля-продаж
2	префіксально-суфіксальний	Б	листопад
3	суфіксальний	В	моральний
4	безафіксний	Г	подорожник
		Д	блакить

16. Установіть відповідність між виділеними іменниками та членами речення, якими ті є.

Члени речення		Виділені іменники	
1	підмет	А	І спів <i>пташок</i> лунає над лугами.
2	присудок	Б	Ласочка сиділа нерухомо, пильно стежачи за <i>поплавками</i> .
3	додаток	В	Обрій почала огортати все густіша й густіша <i>темрява</i> .
4	означення	Г	Хлопці приходили на <i>вечорниці</i> завжди пізніше дівчат.
		Д	Наше життя – бурхливий <i>океан</i> .

17. Установіть відповідність між граматичною формою виділеного займенника та реченням.

Грамматична форма займенника		Речення	
1	зворотний у родовому відмінку однини	А	<i>Цими</i> знаряддями праці користувалися дуже давно.
2	вказівний в орудному відмінку множини	Б	Любов до світу виявляється насамперед у любові до <i>себе</i> .
3	особовий у давальному відмінку однини	В	У <i>моєму</i> розкладі не було вільної години.
4	неозначений у родовому відмінку множини	Г	Кожен із нас припускався в житті <i>якихось</i> помилок.
		Д	<i>Тобі</i> пощастило з квитком на потяг.

18. Установіть відповідність між групою слів за значенням та прикладом.

Слова за значенням		Приклади	
1	синоніми	А	Тінь чорна стрімко падає униз – то білий голуб так злітає вгору.
2	антоніми	Б	Мене гріє думка, що ця плутанина незабаром мине.

3	пароніми	В	Ця інформація стане мені в пригоді. Під час зустрічі буде нагода поговорити з друзями.
4	омоніми	Г	Гарний був звичай використовувати рушник при будівництві житла.
		Д	Кожен з нас мріє про спокійне та безтурботне життя.

Уважно прочитайте текст і виконайте завдання 19 – 21 до нього

Телеманія

Соціологи та психологи свідчать: переважна більшість школярів проводить дозвілля без активного руху. Це справжня проблема, адже лікарі наголошують, що згідно з гігієнічними вимогами активність має становити половину вільного часу. То що ж трапилось?

Найбільший ворог тут – так звана «телеманія», тобто надмірне захоплення переглядом телевізійних передач. На жаль, багато хто просиджує перед екраном годинами, дивиться всі серіали, а іноді – узагалі все, що транслюють. Для активних занять часу просто немає. Учені встановили, що навіть після тригодинного щоденного перегляду телевізійних передач у підлітків спостерігають симптоми психічного розладу, виснаження нервової системи.

Варто зауважити, як підлітки дивляться телепередачі: вони сидять поруч з екраном, часто вимикають верхнє світло, постійно відволікаються на додаткові гаджети. Захисна здатність екранів телевізорів дуже низька, і перебувати годинами впритул до них небезпечно для здоров'я. От тому досить швидко школярі стають пацієнтами невропатологів, окулістів, терапевтів. «Телеманія» завдає молодому організму непоправної шкоди.

Безперечно, телебачення принесло в наше життя багато .... Але треба розумно використовувати їх і, звичайно, дотримуватися гігієнічних норм.

За книгою «Світ навколо нас»

19. Відповідно до тексту правильними є всі твердження, ОКРІМ...

- А Екрани телевізорів мають достатню захисну здатність.
- Б Тривалий перегляд телевізорів виснажує нервову систему підлітків.
- В Телеманія негативно впливає на школярів.
- Г Трьохгодинний перегляд телевізора щоденно шкодить здоров'ю.

20. На місці пропуску в першому реченні останнього абзацу має бути слово...

- А перешкод
- Б недоліків
- В переваг
- Г пріоритетів

21. Згубні наслідки телеманії найбільше описані в абзаці...

- А 1
 Б 2
 В 3
 Г 4

Підсумкове тестування за II семестр

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановлення відповідності				Компетентніснє ТЗ			
	№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Варіант 1		В	Б	В	А	А	Г	А	В	Б	В	Б	Г	Г	Б	1-В	1-Б	1-Д	1-В	В	Б	Б
																2-А	2-Г	2-А	2-А			
																3-Д	3-А	3-В	3-Д			
																4-Б	4-Д	4-Б	4-Г			
Варіант 2		Б	Г	А	Б	В	А	Г	В	Б	Б	А	Г	В	А	1-Б	1-В	1-Б	1-Д	А	В	В
																2-Г	2-Д	2-А	2-А			
																3-В	3-Б	3-Д	3-В			
																4-Д	4-А	4-Г	4-Б			

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Крилаті вислови про рідний край. URL: <http://readniy-kraj.blogspot.com/2018/04/normal-0-21-false-false-false.html>
- Презентація до уроку "Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами". URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-uzagalnyuvalni-slova-v-rechennyah-z-odnoridnimi-chlenami-171254.html>
- Прислів'я про собак. URL: <https://mamabook.com.ua>
- Прислів'я та приказки про жадібність. URL: <http://vidpoviday.com/prislivya-ta-prikazki-pro-zhadibnist>
- Прислів'я та приказки про мир. URL: <https://dovidka.biz.ua/prysliv-ya-pro-myr-i-zlahodu>
- Прислів'я та приказки про собак і людини. URL: <https://poradum.com.ua/the-hands/doglyad-za-tvarinami/62944-prislivya-ta-prikazki-pro-sobak-i-lyudini.html>
- Прислів'я та приказки про щедрість і скупість. URL: http://allforchildren.com.ua/proverb_liberality1.htm
- Психологічні притчі. URL: http://halamaj.blogspot.com/p/blog-page_26.html
- Символіка українців. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
- Уже місяць Ріні виглядає свою господиню – не знаючи, що її вже немає... URL: <https://wz.lviv.ua/life/455854-uzhe-misiats-rini-vyhliadaie-svoiu-hospodyniu-ne-znaiuchy-shcho-ii-vzhe-nemaie>
- Українська мова. 5 – 11 класи. Збірник тестів для контрольних робіт / За заг. ред. О. А. Бондаренко, О. О. Чмигової. Черкаси: ЧОПОПП, 2014. 226 с.
- Цитати і афоризми про собак. Собака – друг людини. URL: <https://mykniga.com.ua/poradi/citati-i-aforizmi-pro-sobak-sobaka-drug-lyudini.html>
- Цитати про війну. URL: <https://www.pinterest.com/pin/865324515875377251/>

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОПООП ЧОР»
Зам. № 1664 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1